

Številka: 0070-12/2015/93
Ljubljana,
EVA (2015-3340-0004)
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Novo gradivo št. 2 - ZAKON O ZAGOTAVLJANJU SREDSTEV ZA NEKATERE NUJNE PROGRAME V KULTURI – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji:
S K L E P
Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe v kulturi in ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po rednem postopku.
mag. Darko Krašovec GENERALNI SEKRETAR
Priloga: – predlog zakona
Prejmejo: – Ministrstvo za kulturo, – Ministrstvo za finance, – Služba Vlade RS za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
(Navedite razloge, razen za predlog zakona o ratifikaciji mednarodne pogodbe, ki se obravnava po nujnem postopku – 169. člen Poslovnika državnega zbora.)
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
Biserka Močnik, direktorica Direktorata za ustvarjalnost Jana Mlakar, v. d. generalne direktorice Direktorata za kulturno dediščino Klemen Kraigher Mišič, v.d. Direktorata za medije Metka Šošterič, vodja sektorja za statusne zadeve Matej Srdinšek Firm, vodja Službe za pravne in kadrovske zadeve
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
mag. Julijana Bizjak Mlakar, ministrica Anton Peršak, državni sekretar

Biserka Močnik, generalna direktorica Direktorata za ustvarjalnost
 Jana Mlakar, v. d. generalne direktorice Direktorata za kulturno dediščino
 Klemen Kraigher Mišič, v.d. direktorja Direktorata za medije
 Matej Srdinšek Firm, vodja Službe za pravne in kadrovske zadeve
 Irena Ložič, vodja Službe za investicije in ravnanje s stvarnim premoženjem
 dr. Simona Bergoč, vodja Službe za slovenski jezik
 Metka Šošterič, vodja Sektorja za statusne zadeve
 Silvester Gaberšček, vodja Sektorja za nepremično kulturno dediščino
 Irena Ostrouška, sekretarka
 Branko Jezovšek, višji svetovalec

5. Kratek povzetek gradiva:

Na podlagi predlaganega zakona se bodo zagotavljala dodatna namenska sredstva za nekatere nujne programe v kulturi, in sicer za:

1. sanacijo najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine,
2. ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture,
3. podporo razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah,
4. ohranjanje in obnovo slovenske filmske, glasbene, baletne in plesne dediščine ter trajno hrambo digitalnih kulturnih vsebin,
5. gradnjo infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju in
6. ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev in opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne.

S predlaganim zakonom se želijo zagotoviti nadaljnji enakomeren razvoj na področju kulture, dostopnost do kulturnih dobrin, nadaljnja skrb za izvedbo tistih programov v kulturi, za katere je nujno treba zagotoviti sredstva, zagotoviti pa se želi tudi konkurenčnost slovenskega jezika v digitalnem okolju. Vlaganje v kulturo in ohranjanje kulturne dediščine ima številne pozitivne učinke tudi na druga področja, na gospodarstvo, zlasti na turizem z oplemenitenjem slovenske turistične ponudbe in približevanjem kulturnih dobrin posameznikom tako znotraj slovenskega kulturnega prostora kot tudi zunaj njega.

V novem gradivu št. 1 se je podaljšalo obdobje v katerem bi Republika Slovenija zagotavljala sredstva za financiranje programov po predmetnem zakonu tako, da bi bilo obdobje uresničevanja zakona podaljšano do leta 2021, pri čemer je skupna višina sredstev za celotno obdobje financiranja ostala nespremenjena.

Novo gradivo št. 2 sledi predlogom Ministrstva za finance, danim na usklajevalnem sestanku dne 8. 3. 2015. S predlaganim gradivom se začetek zagotavljanja sredstev za financiranje programov prestavi v leto 2017, zniža dinamika financiranja v letu 2020 ter podaljša obdobje v katerem bo Republika Slovenija zagotavljala sredstva do leta 2023, skupna višina sredstev financiranja ostaja nespremenjena. Dopolnjen je uvodni del gradiva v točki 3., 6.3. in 6.4. ter 3. člen zakona z besedilom »v skladu z javnofinančnimi zmožnostmi«.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EVROV v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi 	NE

	razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EVROV: (Samo če izberete DA pod točko 6.a.) Predvidevamo, da bomo ob pripravi rebalansa za leto 2017 ter proračunov za obdobje od 2018 do 2023 pridobili dodatna sredstva za izvajanje tega zakona. Ker sredstva za ta namen še niso zagotovljena tabele v tej fazi še ni mogoče v celoti izpolniti.		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna	0	9.000.000,00	9.000.000,00	20.000.000,00
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, 				

- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EVROV:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

Osnutek zakona je bil objavljen na spletnih straneh e-demokracije (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/zakonodajalskanje.euprava>) in Ministrstva za kulturo (http://www.mk.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/predpisi_v_pripravi_2015/) dne 10. 4. 2015. Javna obravnava je potekala do 12. 5. 2015. Predlog zakona je bil poslan tudi v mnenje Nacionalnemu svetu za kulturo, Nacionalnem svetu za knjižnično dejavnost, Skupnosti občin Slovenije, Zvezi občin Slovenije, Združenju zgodovinskih mest Slovenije in Združenju mestnih občin Slovenije.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin.

Mnenja in predloge so dali posamezniki, Občina Slovenske Konjice, Filmski studio Viba film Ljubljana, Občina Črnomelj, Mestna občina Slovenj Gradec, Občina Brežice, Občina Krško, Občina Ravne na Koroškem, Občina Šentjur, Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU), Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Občina Slovenska Bistrica, Kozjanski park, Občina Kostanjevica na Krki, Kulturno društvo Drugi zvoki, Mladinski informativni in kulturni klub Murska Sobota, Jazzovsko društvo, Piratska stranka Slovenije, Kulturno umetniško društvo Kreature Moonlee, Zavod O, Zavod škofjeloške mladine, Humanistično in umetniško društvo »O«, Klub vrhniških študentov, Zveza Mink Tolmin, Slovenska kinoteka, Občina Kozje, Delovna skupina za trajni dialog z nevladnimi organizacijami v kulturi, Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož, Slovenski filmski center, javna agencija RS, Združenje splošnih knjižnic, Univerza na Primorskem, Radiotelevizija Slovenija, Skupnost občin Slovenije, SIGIC – Slovenski glasbeno informacijski center, Javni zavod Krajinski park Goričko, Društvo Asociacija, Center za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani in posamezniki, Društvo za oživitev gradu Borl, ZVKDS, OE Celje, Mestna občina Ljubljana, Občina Vodice, Mestna občina Slovenj Gradec.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (razen fizičnih oseb) ter stališča so povzeti v preglednici, objavljeni na spletni strani Ministrstva za kulturo.

Povzetek, nekaterih pomembnejših predlogov:

Seznam sanacije najbolj ogroženih in najkakovostnejših kulturnih spomenikov v Sloveniji je sestavljen iz neuresničenih projektov iz Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08), prednostnih projektov iz Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 (Uradni list RS, št. 62/13) ter drugih najbolj ogroženih in najpomembnejših kulturnih spomenikov iz programa konservatorsko-restavratorskih posegov in drugih projektov za ohranjanje kulturne dediščine, ki ga je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije. V skladu z navedenim so bili upoštevani tisti prispeli predlogi, ki izpolnjujejo vsaj eno od navedenih meril, razen projektov, katerih ostanek iz dosedanjega Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08) je minimalen.

Predlogi, ki se nanašajo na širitev upravičencev v okviru sklopa »starih mestnih jeder, trških in vaških naselij«, se upoštevajo tako, da v uvodu zakona ne bodo taksativno naštetja le nekatera mestna jedra oziroma trška in vaška naselja, temveč bodo upravičenci izbrani na javnem razpisu oz. pozivu ob upoštevanju meril ogroženosti, pomembnosti in pripravljenosti za izvedbo. Prav tako bodo lahko nekatere enote kulturne dediščine, ki so jih predlagali deležniki in niso taksativno naštetje, financirane v okviru ukrepa »stavbna dediščina na podeželju«.

Predlogi za umestitev arheoloških spomenikov so upoštevani tako, da bo del sredstev namenjen obnovi drugim ogroženim arheoloških spomenikom, ki ob pripravi zakona še niso bili identificirani, se pa bosta njihova ogroženost in izbor ugotavljala po merilih javnega razpisa ali poziva. Enako bo veljalo tudi za druge ogrožene enote industrijske in tehniške dediščine.

Vlaganje v javno kulturno infrastrukturo v lasti občin niso taksativno naštetje, temveč bodo projekti izbrani na podlagi javnega razpisa v okviru sklopa »ureditev osnovnih prostorskih razmer za občinske javne zavode s področja kulture«. Med te objekte pa spada tudi javna kulturna infrastruktura za knjižnično dejavnost. Zato se predlagani objekti javne kulturne infrastrukture v lasti občin v zakon ne vključijo taksativno.

Predlogi, ki se nanašajo na ukrep gradnje infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju, so smiselno upoštevani.

Namen zakona ni redno financiranje javnih zavodov in tudi ne financiranje rednih programov (produkcije) javnih zavodov, zato se tovrstne pripombe ne upoštevajo.

Očitki, da ukrepi niso namenjeni nevladnim organizacijam in samozaposlenim, so neutemeljeni. Tako je ukrep 6 namenjen izključno nevladnim organizacijam. Bodo pa lahko nevladne organizacije kandidirale tudi v okviru drugih ukrepov, izjema sta le delno 1. ukrep in v celoti 2. ukrep prvega

odstavka 2. člena predlaganega zakona. Kljub temu pa se tudi ta dva ukrepa posredno dotikata nevladnih organizacij in samozaposlenih v kulturi, saj gre za vlaganje v javno kulturno infrastrukturo, ki jo oziroma jo bodo lahko uporabljali tudi nevladne organizacije in samozaposleni v kulturi. Samozaposleni bodo lahko v nekaterih primerih nosilci projektov, večinoma pa bodo lahko sodelovali pri financiranih projektih. Na javnih razpisih za sanacijo najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine v okviru ukrepov, ko enote niso taksativno našteje, bodo lahko kandidirale tako zasebne pravne kot fizične osebe, med katere spadajo tudi samozaposleni v kulturi. Pripombe, ki se nanašajo na način izvedbe financiranja oziroma so predmet razpisov, bodo smiselno upoštevane pri izvajanju javnih razpisov in pozivov.

9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Mag. Julijana Bizjak Mlakar
MINISTRICA

ZAKON
o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe v kulturi

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Izvajanje Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih 1999 do 2013

Leta 1998 je bil sprejet Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 24/98) z veljavnostjo za obdobje od 1999 do 2003, s katerim so se zagotavljala sredstva v skupni višini 103.906.000 EUR za te programe:

1. sanacija najbolj ogroženih in najkvalitetnejših enot kulturne dediščine,
2. približevanje mednarodnim standardom za splošne knjižnice,
3. ureditev osnovnih prostorskih objektov za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture,
4. ohranjanje dosežene stopnje razvoja ljubiteljske kulture in izenačevanje razvojnih standardov po lokalnih skupnostih.

V letu 2002 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 108/02), s katerim se je podaljšalo izvajanje zakona za obdobje od 2004 do 2008, dodan je bil nov program za spodbujanje kulturniških mrež na področju posredovanja založništva, kinematografije in sodobne informacijske tehnologije ter povišala sredstva, ki naj bi se zagotavljala v proračunu Republike Slovenije. V obdobju od 2004 do 2008 bi morale biti v skladu z Zakonom o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi za izvajanje vseh programov z državnim proračunom zagotovljenih skupaj 122.348.105 EUR.

V letu 2008 se je z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 77/08) podaljšal rok za izvedbo neuresničenih projektov do leta 2013. Republika Slovenija naj bi za njihovo uresničevanje z vsakokratnimi letnimi proračuni v obdobju od leta 2009 do leta 2013 zagotavljala sredstva v skupni višini 80.758.833 EUR.

Od 1999 do 2003 je bilo dejansko porabljenih 33.801.000 EUR, kar pomeni 32 % predvidenih sredstev, od 2004 do 2008 pa 42.612.180 EUR oz. 34 % predvidenih sredstev. Od 2009 do 2013 je bilo za izvedbo programov v proračunu za leto 2009 zagotovljenih le 51,79 % sredstev, v letu 2010 30,18 %, v letu 2011 15,87 %, v letu 2012 5,29 % in v letu 2013 8,28 % sredstev, kar v celotnem obdobju znaša 18.119.057 EUR oz. 22,4 % predvidenih sredstev. Od 1999 do 2013 je bilo porabljenih 94.531.237 EUR, kar pomeni 31 % vseh predvidenih sredstev.

Slabo izvajanje zakona je bilo predvsem posledica vsakoletnih proračunskih omejitev ob usklajevanju predlogov pri oblikovanju proračunov Republike Slovenije in njihovih rebalansov ter likvidnostnih težav ob koncu leta. Vse to pa je imelo za posledico prenos obveznosti tekočega leta v breme proračuna naslednjega leta, v nekaterih primerih pa tudi nepravočasno izvedbo projektov.

Pregled in ocena stanja po predlaganih ukrepih zajetih v predlogu novega zakona

1. Sanacija najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13)

v 5. členu zavezuje državo, da skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije. Prav tako v 73. členu določa, da država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine. Vendar pa skrb in s tem povezana obveznost nista samo vprašanje notranje ureditve Republike Slovenije, temveč varovanje kulturne dediščine urejajo tudi drugi mednarodnopravni akti, in sicer Unescova Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Uradni list SFRJ – MP, št. 56/74), konvenciji Sveta Evrope (Konvencija o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva, Uradni list SFRJ – MP, št. 4/91, in Evropska konvencija o varstvu arheološke dediščine, Uradni list RS – MP, št. 7/99 in 24/99) in Evropska konvencija o krajini (Uradni list RS – MP, št. 74/03), ter s tem določajo našo obveznost tudi v okviru Evrope in preostalega sveta.

Slovenija ima bogato in raznoliko kulturno dediščino ter dolgo tradicijo organiziranega varstva. Ohranjanje kulturne dediščine, njena promocija in trajnostna uporaba pomenijo nenadomestljiv prispevek k človekovemu razvoju in kakovosti življenja.

V register nepremične kulturne dediščine je bilo konec leta 2014 vpisanih 29.624 enot dediščine, od tega 308 kulturnih spomenikov državnega in 8.074 lokalnega pomena. Trije spomeniki: Plečnikove Žale, Partizanska bolnišnica Franja, Spominska cerkev sv. Duha na Javorci imajo znak evropske dediščine iz obdobja medvladne pobude, Partizanska bolnišnica Franja ga je potrdila tudi v akciji Znak evropske dediščine, ki jo vodi Evropska komisija¹. Dva kulturna spomenika prazgodovinska kolišča na Igu na Ljubljanskem barju in dediščina živega srebra v Idriji sta vpisana na Unescov Seznam svetovne dediščine v kategoriji kulturne dediščine. Najbolj razširjen tip stavbne dediščine je profana stavbna dediščina, ki predstavlja 48 % vse dediščine, vpisane v register kulturne dediščine. Sledi ji sakralna stavbna dediščina z 21 %, naselbinske dediščine pa je v Sloveniji okrog 5 %.

Stanje na področju kulturne dediščine je skrb vzbujajoče. Od leta 2002 pa do danes je izgubljenih 830 enot kulturne dediščine, od tega največ enot profane stavbne dediščine (668 enot oz. 6 % vse profane stavbne dediščine, 24 enot oz. 3 % naselbinske dediščine ter skupaj 18 enot oz. 1 % sakralno-profane in sakralne dediščine (vir: Register kulturne dediščine, 2014). Vzroki za izginjanje dediščine so različni: naravni pojavi (potresi, poplave, požari), vojne, gradnja objektov (infrastrukturnih in drugih), ureditve in drugi posegi v prostor ter nevezdrževanje ali uničevanje.

Da bi zaustavili trend izginjanja in propadanja dediščine, se moramo osredotočiti na celostne in kompleksne ukrepe ohranjanja najpomembnejše in najbolj ogrožene kulturne dediščine, opredeljene kot take v dosedanjem Zakonu zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08), Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 (Uradni list RS, št. 62/13) ter programu konservatorsko-restavratorskih posegov in drugih projektov za ohranjanje kulturne dediščine, ki ga je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ter zagotoviti dodatna proračunska sredstva v ta namen. Seznam teh projektov je priloga zakona.

Cilj sta tako varovanje in ohranjanje kulturne dediščine, s čimer odpremo možnost boljšega vključevanja v trajnostni razvoj Slovenije in širši evropski prostor tudi z namenom povečanja ozaveščenosti o pomenu in posebnostih njenega ohranjanja, oživljanja in razvojnih potencialov ter povečanja dostopnosti javnosti.

Da bi dosegli želeni cilj, je zaradi drastičnega zniževanja nacionalnih integralnih sredstev od leta 2007 in odsotnosti neposrednih evropskih sredstev za varovanje in ohranjanje kulturne dediščine v novi finančni perspektivi, saj se v Partnerskem sporazumu med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014–2020², ki velja v finančni perspektivi 2014–2020, ni poskrbelo za prednostno naložbo s področja varovanja in ohranjanja kulturne dediščine, zato je treba zagotoviti dodatni finančni vir za prepotrebno sanacijo najbolj ogrožene in najkakovostnejše kulturne dediščine v

¹ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:JOC_2015_083_R_0003&from=FR

² Potrjen na Evropski komisiji 30. 10. 2014 in na Vladi RS 28. 7. 2014.

Sloveniji.

2. Ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture

Eden izmed načinov uresničevanja javnega interesa za kulturo je gradnja in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture, ki zagotavlja prostorske pogoje za kulturno ustvarjalnost in dostopnost do kulturnih dobrin. Javno kulturno infrastrukturo na področju kulture sestavljajo nepremičnine in oprema, ki so v javni lasti in so namenjene kulturi. Javna kulturna infrastruktura, ki jo imajo v upravljanju javni zavodi s področja kulture, je v izredno slabem stanju. V zadnjih letih so se zaradi slabega javnofinančnega položaja krčila sredstva, namenjena delovanju javnih zavodov, ki izvajajo javno službo oziroma dejavnosti na način javne službe v javnem interesu. S tem so se krčila predvsem sredstva, namenjena vlaganjem v javno kulturno infrastrukturo, ki jo imajo javni zavodi s področja kulture v upravljanju. Delovne razmere v prostorih, v katerih so javni zavodi, so postale neustrezne in v nekaterih primerih tudi ogrožajo izvajanje dejavnosti. Prostori so vlažni, higiensko in varnostno neprimerni, stene so razpokane, oprema je zastarela, dotrajana in delno uničena, manjka vadbenih prostorov. Objekti so energetsko potratni, v prostorih ni mogoče zagotoviti primernih klimatskih pogojev, odrska tehnika je zastarela in skoraj neuporabna. Nekateri objekti so potrebni statične sanacije.

Objekti, ki jih imajo v upravljanju ali najemu javni zavodi s področja arhivov, so dotrajani, neustrezni in neprimerni za izvajanje arhivske službe. Stavbe so preobremenjene zaradi prekoračene napetosti v nosilnih zidovih, okna so zastarela, temperatura in vlaga sta neustrezni.

Arhivsko gradivo je v neustreznih depojih močno ogroženo (ponekod že celo načeto) predvsem zaradi vlage. Poleg neustreznosti depojev je težava tudi pomanjkanje zmogljivosti. Arhivi že zdaj najemajo prostore, ki v glavnem ne ustrezajo standardom hranjenja arhivskega gradiva.

Prostore javnih zavodov s področja uprizoritvenih in glasbenih dejavnosti uporabljajo tudi drugi izvajalci javnih kulturnih programov in kulturnih projektov. S tem, ko se zagotovijo ustrezni in predvsem varni pogoji delovanja v objektih, omogočamo vsem akterjem kulture ustrezne delovne razmere. Povečata se dostopnost kulturnih dobrin in prepoznavnost slovenske kulture v domačem in mednarodnem prostoru, tudi v povezavi s turizmom.

Glede na navedeno se je treba lotiti nujnih posegov, potrebnih za ohranitev in normalno delovanje javne kulturne infrastrukture osrednjih državnih javnih zavodov na področju kulture in javne kulturne infrastrukture občinskih javnih zavodov.

3. Podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah

Ministrstvo za kulturo je na področju knjižnične dejavnosti zavezano k zagotavljanju pogojev za delovanje nacionalne knjižnice ter podpore usklajenemu razvoju knjižnične dejavnosti, ki jo izvaja s podporo delovanju mreže splošnih knjižnic za vzpostavitev enakih možnosti dostopa do knjižnic oz. do knjižničnega gradiva in storitev vsem prebivalcem Slovenije. V Sloveniji deluje 58 splošnih knjižnic, ki na območju svojega delovanja organizirajo mrežo krajevnih knjižnic in premičnih zbirk oz. bibliobusnih postajališč. Splošne knjižnice s svojo razvejano mrežo in porabnikom prilagojenimi odpiralnimi časi sicer na splošno veljajo za dobro dostopne prostore lokalnih skupnosti, v krajih z manjšim številom prebivalcev in na odročnejših območjih države pa občani še nimajo enakih možnosti dostopa do ustreznih knjižničnih storitev (za 77 % prebivalcev Slovenije je kraj bivanja manj kot dva kilometra oddaljen od najbližje knjižnice, za preostalih 23 % pa je oddaljenost do najbližje dostopnih knjižničnih storitev lahko tudi več kot deset kilometrov). Čeprav imajo svojo krajevno knjižnico v 162 slovenskih občinah, je treba poudariti, da v desetih občinah prebivalstvu

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:32006H0585>

⁴ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2005-0167+0+DOC+XML+V0//SL>

dejavnost splošnih knjižnic še vedno ni neposredno dostopna, kar pomeni, da nimajo ne krajevne knjižnice, ne postajališča premične zbirke in tudi ne postajališča bibliobusa.

Za izboljšanje možnosti dostopa do knjižnic oz. do knjižničnega gradiva in storitev v krajih z manjšim številom prebivalcev in na odročnejših območjih države bi v Sloveniji potrebovali še najmanj šest bibliobusov. S tem bi splošne knjižnice, ki so občinski javni zavodi, ob pomoči države prispevale k uresničevanju kulturnih, izobraževalnih, informacijskih in v zadnjem obdobju vse pomembnejših socialnih potreb okolja, omogočile bi podporo vseživljenjskemu učenju in smotri izrabi prostega časa ter prispevale k razvoju informacijske pismenosti, neformalnega izobraževanja in vsestranske obveščenosti državljanov. Z vzpostavitvijo novih ali prenovljenih potujočih knjižnic bi povečali uporabo knjižnic, prispevali k boljši bralni kulturi in dostopnosti slovenskih knjig ter omogočili boljšo splošno dostopnost informacij in storitev v knjižnični mreži splošnih knjižnic tudi v težje dostopnih ali redkeje poseljenih krajih Slovenije. Podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah je pomembna tudi z vidika vedno slabše mreže javnega prevoza, kar je pomembno predvsem za mlade in starejše občane, ki pogosto razen javnega prevoza nimajo drugih možnosti prevoza v večji kraj.

V letu 2014 so slovenske splošne knjižnice izvajale dejavnost v 58 osrednjih knjižnicah, 212 krajevnih knjižnicah, na 79 postajališčih premičnih zbirk ter z 12 bibliobusi, ki so se ustavljali na 695 postajališčih. Med 211 slovenskimi občinami ima eno ali več krajevnih knjižnic 163 občin, v 39 občinah pa je dejavnost zagotovljena z bibliobusom ali pa postajališčem premične zbirke. Ob tem moramo poudariti podatek, da v devetih občinah dejavnost splošnih knjižnic prebivalstvu ni neposredno dostopna, kar pomeni, da nimajo ne krajevne knjižnice, ne postajališča premične zbirke in tudi ne postajališča bibliobusa.

4. Ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene, baletne in plesne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin

4.1 Ohranjanje in obnova slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti ter spodbujanje novih možnosti za razširjanje kakovostnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov

Področje digitalizacije nacionalne filmske dediščine je zaradi omejitev javnofinančnih sredstev in razen redkih naslovov, ki so bili digitalizirani iz zbirk Slovenske kinoteke in fonda Slovenskega filmskega arhiva pri Arhivu Republike Slovenije, izjemno podhranjeno. Obstaja nevarnost dokončnega poškodovanja izvornih kopij, izrabe predvajalnih kopij, posledično pa nezmožnost prikazovanja tega dela nacionalne kulturne dediščine ali celo izguba filmske oz. avdiovizualne dediščine. Na področju urejanja dostopnosti avdiovizualnih del prek spleta, med temi tudi del iz filmske oz. avdiovizualne dediščine, ni uvedenih spodbud oz. ukrepov, ki bi to področje razvijali z namenom večje promocije in dostopnosti slovenskih kinematografskih in avdiovizualnih del. Na potrebo po digitalizaciji filmske dediščine je bilo zlasti opozorjeno ob evropskih in nacionalnih ukrepih za dostopnost avdiovizualnih del v spletnem okolju v skladu s Priporočilom Evropske komisije z dne 26. avgusta 2006 o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva in digitalnem arhiviranju (2006/585/ES)³ ter Priporočilom Evropskega parlamenta in sveta z dne 16. novembra 2005 o filmski dediščini in konkurenčnosti sorodnih industrijskih dejavnosti⁴, vendar pa je bil sam postopek digitalizacije, torej prenosa gradiva iz analognega v digitalni format, prepuščen financiranju na ravni države.

Od leta 2010 do vključno leta 2014 je Slovenska kinoteka v skladu s svojimi programskimi usmeritvami digitalizirala en celovečerni film, nastal v televizijski produkciji, in pet kratkih eksperimentalnih filmov. V postopku digitalizacije so pridobili digitalni master in digitalne projekcijske kopije ter 35-milimetrske arhivske materiale. Slovenski filmski arhiv pri Arhivu Republike Slovenije je v letu 2005 prvič restavriral in digitaliziral prve slovenske filmske zapise, od leta 2009 do leta 2014 pa digitaliziral 46 kratkih filmov in en celovečerni filma. V letu 2012 ni bil digitaliziran noben film, v letu 2013 pa le dva, in sicer v sklopu pilotskega projekta določitve

nacionalnih standardov arhivskega gradiva. Arhiv Republike Slovenije sicer v skladu z Zakonom o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (Uradni list, št. 30/06 in 51/14; v nadaljevanju: ZVDAGA) že določa filmsko arhivsko gradivo na digitalnih nosilci. Slovenski filmski center, javna agencija RS, pa med pogodbenimi obveznostmi sofinanciranih filmov določa oddajo digitalnega mastra oziroma oddajo na digitalnem nosilcu. Na področju projektov za dostopnost avdiovizualnih del na zahtevo ni posebnih programov, ki bi se osredotočali zlasti na slovensko, evropsko ali posebno filmsko ponudbo.

Na področju digitalizacije filmske dediščine sta največja težava zagotavljanje javnih financ za izvedbo digitalizacije ter ureditev avtorskih in sorodnih pravic zaradi morebitne obnove gradiva in njegove nadaljnje dostopnosti.

Zaradi javnofinančnega položaja Ministrstvo za kulturo v okviru rednega financiranja ne more zagotavljati sredstev za digitalizacijo in obnovo najnujnejših del iz slovenske filmske dediščine. Sredstva v ta namen se ne morejo zagotavljati iz evropskih programov, saj je bilo načelo pomoči predvsem pri distribuciji raznih filmskih vsebin, medtem ko sta sama digitalizacija in obnova prepuščeni posameznim nacionalnim politikam. Poudariti je treba, da je poseg države nujen, saj gre za gradivo, ki je zaradi svoje narave izpostavljeno tveganju propadanja in torej izgube filmske dediščine kot take.

Digitalizacija slovenske filmske dediščine se izvede zaradi hrambe, ohranjanja kakovosti, prenosa v digitalno obliko in dostopnosti filma na vseh mogočih nosilcih z možnostjo spletnega dostopa.

4.2 Enotno informacijsko okno za dostopnost do različnih virov slovenske glasbene dediščine ter zagotavljanje arhiviranja novih kakovostnih del glasbenih, baletnih in plesnih ustvarjalcev

Slovenija ob številnih galerijah in muzejih nima osrednjega muzeja slovenske glasbene umetnosti, v katerem bi bila ob slovenski glasbeni dediščini z vsemi posebnostmi (instrumenti, petje, ljudsko izročilo) predstavljena tudi razvejana sodobna glasbena umetnost, ki ima nedvomno velik vpliv pri oblikovanju slovenske identitete.

Problematika hrambe zvočnih zapisov, notnega gradiva in drugega tovrstnega gradiva se je na področju glasbene umetnosti že večkrat pojavljala, prav tako tudi zahteve po ustanovitvi zvočnega arhiva. Varstvo in ravnanje s tovrstnim gradivom ureja arhivska, knjižnična in dediščinska zakonodaja. Ker se z navedeno problematiko poleg ustvarjalcev s področja glasbene umetnosti ukvarjajo različne institucije, npr. arhivi, knjižnice, muzeji, društva in RTV, je treba vzpostaviti skupno zbirko podatkov o tovrstnih zapisih. S tem bi zagotovili večjo dostopnost in pretočnost informacij o notnem gradivu, zvočnih zapisih in drugem tovrstnem gradivu s področja glasbene umetnosti v Sloveniji. Projekt se bo uresničil s hranjenjem slovenske glasbene dediščine in zbiranjem podatkov o njej ob trdnem sodelovanju z arhivsko stroko. Prav tako ni urejena pomembna koreografska in druga dediščina s področja baletne in plesne umetnosti. Ker v Republiki Sloveniji obstaja izjemna zapuščina slovenskih koreografov in plesalcev, bomo posebno pozornost namenili urejanju arhiva baletne in plesne umetnosti.

4.3 Digitalizacija kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva

Spremembe Direktive 2013/37/EU Evropskega parlamenta in sveta z dne 26. junija 2013 o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (Uradni list EU L 175 z dne 27. 6. 2013) vključujejo v režim ponovne uporabe podatkov tudi institucije na področju kulturne dediščine, knjižnice in arhive. Zato brez digitalizacije gradiva, ki ga te institucije hranijo, in brez zagotovitve dodatnih sredstev za ta namen izvajanje te direktive ne bo mogoče. Pravila spodbujajo države članice k digitaliziranju podatkov ter spletni objavi podatkov v strojno berljivi obliki v okviru portalov odprtih podatkov, ki naj bi se v končni fazi povezali v panevropski portal odprtih podatkov (<http://open-data.europa.eu/en/data/>), ki bi postal enotna vstopna točka za ponovno uporabo podatkov vseh institucij EU in nacionalnih organov držav članic. Potrebe po digitalizaciji vsebin in gradiva muzejev, arhivov in knjižnic so velike.

Sredstva bodo namenjena digitalizaciji kulturnih vsebin in zagotovitvi enotnega pristopa pri dolgotrajnem hranjenju digitalnih vsebin ter vzpostavitvi mreže za trajno hrambo digitalnih vsebin na področju kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva.

5. Gradnja infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju

V zadnjih desetletjih smo priča vedno večjemu deležu javne in zasebne komunikacije v digitalnem okolju. Moč jezikovnih skupnosti se meri tudi s prisotnostjo njihovih jezikov na spletu. Za slovensko jezikovno skupnost moramo ustvariti razmere, da bo dobila čim več informacij na spletu, bodisi izvornih slovenskih besedil bodisi kakovostno prevedenih. Po podatkih evropskega centra odličnosti za jezikovne vire in tehnologije (METANET) zaostajamo pri razvoju jezikovnih virov in tehnologij. Če ne bomo vlagali vanje, bo delež slovenščine v digitalnem okolju upadal. Gre namreč za jezikovno domeno, katere obseg in veljava se vse bolj povečujeta, kar se tiče tako javne kot deloma tudi zasebne komunikacije. Uporabniki bi morali imeti na voljo aplikacije v slovenščini in možnosti za rabo slovenščine v digitalnem okolju. Jezikovne domene so med seboj povezane in prepletene. Nerazvita digitalna domena lahko vpliva na druga področja javne komunikacije: izobraževalno, gospodarsko, zdravstveno itd. V ta namen je treba pospešeno digitalizirati čistopise kulturne besedilne dediščine, znanstvena besedila, jezikovne priročnike, vnašati podatke o slovenski družbi v wikije (spodbujanje razvoja slovenske Wikimedije). Po drugi strani je treba razviti orodje za govorno komunikacijo z računalniki (in spletom): sinteza govora, razpoznavnik govora; orodje za avtomatizirano iskanje informacij na spletu, pospešeno razvijati tehnologije računalniškega procesiranja in interpretacije besedil ter orodje za sporazumevanje oseb s posebnimi potrebami. Ne nazadnje je treba posodobiti opis in kodifikacijo slovenščine, ki se v času hitrih družbenih sprememb pospešeno razvija, in uporabnikom zagotoviti prijazen dostop do podatkov o jeziku, seveda tudi normativne narave.

Vse jezikovne zbirke podatkov, financirane s tem zakonom, bodo v skladu z nacionalnimi in evropskimi smernicami dostopne za ponovno uporabo.

6. Ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih razmer ter opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti

6.1 Manjša nujna vlaganja v prostore in opremo kulturnih društev ali dvoran

Prostorske razmere in materialne možnosti so nezadovoljive tako v večjih središčih kot na obrobjih. V mestih se v prostorskem pogledu srečujejo s pritiski in konkurenco ekonomsko močnejšega gospodarskega sektorja, ki bodisi zaseda možne prostore ljubiteljskega kulturnega udejstvovanja bodisi dviga ceno morebitnih najemnin. Na podeželju so prostori zaradi kroničnega pomanjkanja sredstev nefunkcionalni dostikrat že zaradi omejevalnega načrtovanja ob gradnji, še večkrat pa zaradi nefunkcionalnega vzdrževanja ali pomanjkanja sredstev za nujno potrebne predelave po zahtevah stroke in programskega delovanja. Zunaj mestnih središč so prostori kulturnih društev ali prireditvenih dvoran hkrati tudi edini prostori, v katerih lahko kulturna dejavnost sploh poteka; njihovo pomanjkanje bistveno ovira tudi gostovanja poklicnih kulturnih ustanov, kar ob precejšnjem deležu javnih sredstev, ki jih te dobivajo za uresničevanje svojih programov, zmanjšuje njihovo učinkovitost, s tem pa tudi interakcijo v kulturnem razvoju njihovega okolja.

6.2 Ohranjanje multimedijskih in regionalnih kulturnih centrov

Prostori mladinskih kulturnih centrov so v mnogih primerih odpisani ali za drugo poslovno, izobraževalno ali varstveno rabo neprimerni prostori, ki so jih mladi z lastnim prostovoljnim delom in morebitnimi prispevki lokalnih skupnosti, lastnimi prispevki in darovi lokalnih sponzorjev improvizirano usposobili kot prostor komuniciranja, udejstvovanja in soustvarjanja skupnih projektov. Usposobljenost prostorov je marsikje še slabša, kot to velja za prostore delovanja krajevnih kulturnih društev in skupin v kulturnih domovih, enako velja tudi za pohištvo in drugo opremo, razen računalniške in videoopreme, ki je za mlade produkcijske skupine temeljni in nepogrešljivi pogoj. Posodabljanje računalniške in komunikacijske opreme je posebno vprašanje. V

informacijski družbi je nujno treba ustvarjati razmere za razvoj komunikacijskih in ustvarjalnih komponent uporabe sodobnih tehnologij.

Multimedijski centri dosegajo odmevne učinke tudi zaradi številnih neformalnih povezav, mreženja spoznanj in izkušenj, ki jih je treba nenehno obnavljati in dopoljevati. Ob tradicionalnih oblikah delovanja, povezovanja in združevanja se vse bolj razvijajo tudi nove intermedijske oblike ustvarjanja kulturnih dogodkov in umetnosti, ki nujno potrebujejo ustrezno tehnološko in informacijsko podporo. Sodobna neinstitucionalna kulturna dejavnost potrebuje medmrežje tudi kot realni in virtualni prostor promocije svojih dosežkov, zlasti inovativnih pristopov, ki utirajo nova pota ter odpirajo nove vidike kulturnega življenja in ustvarjanja. Multimedijski in regionalni kulturni centri se funkcionalno dopolnjujejo ter dokaj uspešno delujejo tudi zunaj velikih slovenskih mest.

2. CILJI, NAČELA IN POGLATIVNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlog zakona sledi ciljem Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 (Uradni list RS, št. 99/13), ki z naložbami posega tudi v poznejše obdobje, saj je glavni cilj zakona ohranjanje in krepitev slovenske kulturne identitete ter dostopnosti do kulturnih dobrin in kulturne dediščine, ki mora biti dolgoročneje opredeljen. Tako so med usklajenimi cilji zagotavljanje javnega interesa na področju posredovanja in varovanja kulturnih dobrin, ohranjanja in varovanja kulturne dediščine, zagotavljanje trajne hrambe digitalnih kulturnih vsebin, zagotavljanje nujne javne kulturne infrastrukture za zagotavljanje prostorskih za delovanje javnih zavodov s področja kulture ter ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih razmer ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti.

Zakon bo zagotavljal povečanje uporabe knjižnic ter splošno dostopnost informacij in storitev v knjižnični mreži splošnih knjižnic tudi v odročnejših krajih Slovenije ter pospeševanje usklajenega razvoja dejavnosti splošnih knjižnic s spodbudami za okolja z nizkim prihodkom na prebivalca in slabše razvito knjižnično mrežo.

Na področju slovenskega jezika zakon sledi ciljem Resolucije o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2014–2018 (Uradni list RS, št. 62/13) ter temeljnemu cilju uveljavljanja in razvoja slovenskega jezika. Cilji predlaganega zakona so tako usmerjeni v digitalizacijo kulturne besedilne dediščine, znanstvenih besedil, jezikovnih priročnikov, vnos slovenskih besedil in nadgradnjo ter razvoj slovenske Wikimedije, izdelavo korpusov, virov in orodja za slovenski jezik, tj. razvoj orodja za govorno komunikacijo z računalniki (in spletom): sintezo govora, razpoznavnik govora; pospešen razvoj tehnologij računalniškega procesiranja in interpretacije besedil ter orodja za sporazumevanje oseb s posebnimi potrebami, izdelavo novega splošnega slovarskega in slovničnega opisa ter kodifikacije za slovenščino, ki so prilagojeni uporabi v spletnem in drugih digitalnih okoljih.

Na področju ljubiteljske kulture si je treba poleg uresničevanja splošnih ciljev prizadevati za kakovostno povečanje produkcije in izboljšanje možnosti za ustvarjalno delovanje, posodabljanje opreme in opremljenosti, upoštevanje minimalnih varnostnih zahtev ter ustvarjanje razmer za izmenjavo projektov drugih ljubiteljskih skupin in gostovanja poklicnih kulturnih ustanov.

2.2 Načela

Predlog zakona sledi javnemu interesu na področju kulture, med katere spada interes za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin, ter iz njega izhajajočim naslednjim temeljnimi načelom:

- ustavnemu načelu skrbi države za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarjanje možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije,
- ustavnemu načelu pravice do umetniškega ustvarjanja,
- načelu dostopnosti kulturnih dobrin čim širšemu krogu ljudi,
- načelu varovanja temeljnih kulturnih vrednot z ohranjanjem in dvigovanjem dosežene ravni

- kulturnega razvoja,
- načelu upoštevanja interesov skupnosti: narod se svetu predstavlja kot kultivirana entiteta sodobne civilizacije, ki jo določa njegovo razmerje do kulturnih spomenikov preteklosti in do ustvarjalnosti kot aktualnega kulturnega pojava prihodnosti,
 - načelu izražanja narodne pripadnosti oziroma kulturne identitete,
 - načelu razvoja slovenskega jezika in zagotavljanja njegove konkurenčnosti v digitalnem jezikovem okolju.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

S predlaganim zakonom se želijo zagotovi nadaljnji enakomeren razvoj na področju kulture, dostopnost do kulturnih dobrin, nadaljnja skrb za izvedbo tistih programov v kulturi, za katere je nujno treba zagotoviti sredstva, zagotoviti pa se želi tudi konkurenčnost slovenskega jezika v digitalnem okolju. Vlaganje v kulturo in ohranjanje kulturne dediščine ima številne pozitivne učinke tudi na druga področja, na gospodarstvo, zlasti na turizem z oplemenitenjem slovenske turistične ponudbe in približevanjem kulturnih dobrin posameznikom tako znotraj slovenskega kulturnega prostora kot tudi zunaj njega.

1. Sanacija najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine

Seznam sanacije najpomembnejših in najkakovostnejših kulturnih spomenikov v Sloveniji je sestavljen iz neuresničenih projektov iz Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08), prednostnih projektov iz Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 (Uradni list RS, št. 62/13) ter drugih najbolj ogroženih in najpomembnejših kulturnih spomenikov iz programa konservatorsko-restavratorskih posegov in drugih projektov za ohranjanje kulturne dediščine, ki ga je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije.

I. Na seznam sanacije najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine v lasti države se uvrstijo te enote:

GRADOVI, DVORCI IN PROFANE PALAČE

Bizeljska vas – Grad Bizeljsko (EŠD 18)

Izvedena bo prva faza celovite obnove, in sicer statična sanacija objekta ter obnova fasade, strojne in električne napeljave.

Dornava – Dvorec Dornava (EŠD 7876)

V prvi fazi celovite obnove bodo izvedena gradbeno-obrtniška dela, s katerimi se bo preprečilo nadaljnje propadanje objekta (pozidave, zamenjava stavbnega pohištva), ter delna ureditev strojne in električne napeljave.

Leskovec pri Krškem – Območje gradu Šrajbarski turn (EŠD 8772)

Potrebna je statična sanacija objekta, vključno z obnovo strehe, gradbeno-obrtniški deli, ureditvijo strojne in električne napeljave ter komunalne opreme, da se prepreči propadanje objekta.

Gradac – Grad (EŠD 10833)

Obnova gradu bo vključevala nujna investicijska dela za zagotovitev varnosti in preprečitev nadaljnjega propadanja.

Hmeljnik – Grad (EŠD 175)

Za prezentacijo objekta kot ruševine je treba utrditi ostanke gradu in izvesti restavratorsko-konservatorske posege.

Spodnji Slemen – Grad Viltuš (EŠD 811)

Nujni so statična sanacija objekta in gradbeno-obrtniška dela za zaščito pred propadanjem, urediti je treba strojno in električno napeljavo ter komunalno opremo.

Turjak – Območje gradu Turjak (EŠD 8774)

Polovica gradu Turjak je že bila obnovljena. Da se prepreči propadanje drugega dela, je treba izvesti sanacijo strehe in statično sanacijo ter gradbeno-obrtniška dela z ureditvijo dvorišča, strojne in električne napeljave ter komunalne opreme.

Dolane – Grad Borl (EŠD 35)

V prvi fazi bodo izvedena nujna dela za zagotovitev varnosti in preprečitve nadaljnjega propadanja gradu.

Negova – Grad (EŠD 484)

Grad je delno obnovljen in se uporablja. Nujno pa je treba zaščititi še stari, neobnovljeni del gradu, ga statično sanirati, obnoviti streho, izvesti nujna gradbeno-obrtniška dela, urediti strojno in električno napeljavo, komunalno opremo ter izvesti restavratorsko-konservatorske posege na fasadi in notranjosti.

Socerb – Grad (EŠD 671)

Potrebna so gradbeno-obrtniška dela, ureditev strojne in električne napeljave ter komunalne opreme in zagotoviti parkirišča za obiskovalce gradu.

Piran – Palača Apollonio (EŠD 920)⁵

Objekt je namenjen izvajanju dejavnosti Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Piran. Objekt je v zelo slabem stanju in je potrebna celovita obnova konstrukcijskih elementov, strehe, strojne in električne napeljave ter stavbnega pohištva.

Pišce – Grad (EŠD 524)

Grad je v celoti obnovljen razen stolpa, v katerem je treba dokončati obrtniška dela (stavbno pohištvo, tlaki, predelne stene, stopnice) ter urediti strojno in električno napeljavo. Poleg tega so potrebni še restavratorsko-konservatorski posegi v kapeli.

Snežnik – Območje gradu Snežnik (EŠD 8765)

Na območju gradu Snežnik bo obnovljen objekt pristave, ki je v surovem stanju in ga je treba gradbeno in obrtniško sanirati ter urediti napeljavo. S tem bo objekt v celoti namenjen izvajanju kulturno-turistične ponudbe na gradu.

Ptuj – Ptuj Grad (EŠD 583)

Spomenik je uvrščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja obnove kulturnega spomenika.

SAMOSTANI

Kostanjevica na Krki – Samostan (EŠD 265)

Spomenik je uvrščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja obnove kulturnega spomenika.

TEHNIŠKI SPOMENIKI

Idrija – Tehniška dediščina⁶

Idrija, najstarejše slovensko rudarsko mesto, je pol tisočletja poznana doma in v tujini zaradi svojega živosrebrovega rudnika – drugega največjega tovrstnega rudnika na zemeljski obli, je pomembno vplivala na razvoj gospodarstva ne le v nacionalnem, ampak tudi v širšem evropskem in svetovnem

⁵ Solastništvo (objekt je v solasti države in lokalne skupnosti).

⁶ Solastništvo (objekt je v solasti države in lokalne skupnosti).

merilu. Razvoj mesta je potekal v neposredni odvisnosti od rudnika in hkrati z razvojem rudnika. Idrija ni bila prepoznavna samo kot rudarsko mesto, temveč tudi kot znanstveno, izobraževalno in kulturno središče. V letih od 2017 do 2023 so predvidene obnove objektov: gradu Gewerkenegg (EŠD 183), rudniškega gledališča (EŠD 186), Jožefovega jaška (EŠD 3134), območja topilnice (EŠD 7460) in štirih objektov klavž na Idrijskem (EŠD 12, 189, 506 in 593). Izvedena bodo nujna sanacijska dela, za katera so projekti že pripravljeni.

Dvor pri Žužemberku – Območje Auerspergove železarne (EŠD 8120)

Kompleks je sestavljen iz dveh objektov (lončarije in gospodarskega objekta). Potrebni sta celovita obnova objektov in revitalizacija območja železarne. Potrebna so gradbeno-obrtniška dela, ureditev strojne in električne napeljave ter komunalne opreme. Objekt je še neuresničen projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08).

ZGODOVINSKI SPOMENIK

Kočevski rog – Baza 20 (EŠD 271)

Edini tovrstno zgrajeni in ohranjeni kompleks sedeža vodstva odporniškega gibanja med drugo svetovno vojno v Evropi sestavlja 26 barak in bunker. Zgrajene so iz hlodov, desk in krite s skodlami. Objekti so sicer redno vzdrževani, vendar jih je bilo v zadnjih letih zaradi ekstremnih vremenskih vplivov zelo veliko poškodovanih in potrebna bi bila celovitejša prenova. Objekt je bil uvrščen v zakon kot neuresničen projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08).

Črnomelj – Kulturni dom (EŠD 89)

Spomenik je uvrščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja obnove kulturnega spomenika.

MUZEJ NA PROSTEM

Rogatec – Muzej na prostem Rogatec (EŠD 626)

Prvotna ideja o ohranitvi rojstne hiše pesnika Jožeta Šmita je z leti prerasla v največji lokalni muzej na prostem v Sloveniji, ki je bil leta 1997 nominiran za evropski muzej leta. Muzej se gradi več let, zato ga je treba dokončati in omogočiti njegovo prezentacijo. Gre za nadaljevanje projekta iz Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08).

II. V okviru sanacije najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine v lasti občin in zasebnih pravnih in fizičnih oseb se na seznam uvrstijo te enote:

ARHEOLOGIJA

Šempeter v Savinjski dolini – Antična nekropola (EŠD 1053)

Rimska nekropola v Šempetru je zaradi svoje ohranjenosti eden najpomembnejših in najlepših arheoloških spomenikov pri nas, ki pa mu grozi izguba spomeniških lastnosti. Občina Žalec je v obdobju 2012–2014 skupaj z območno enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine Celje pripravila projektno dokumentacijo za obnovo Antične nekropole in pridobila gradbeno dovoljenje.

Celje – Keltsko-rimski tempelj (EŠD 29713)

Ostaline manjšega, v kamnu zidanega keltsko-rimskega svetišča obodnega tipa so prezentirane v bližini odkritja ob Mariborski cesti v Celju. Objekt je zaradi nedokončane prezentacije, predvsem pa zaradi slabega vzdrževanja močno ogrožen, saj so na njem občasno parkirani tudi avtomobili, originalna substanca pa zaradi vremenskih vplivov propada.

Drugi ogroženi arheološki spomeniki

Del sredstev bo namenjen obnovi drugih ogroženih arheoloških spomenikov, ki ob pripravi zakona še niso bili identificirani, se pa bosta njihova ogroženost in izbor ugotavljala po merilih javnega razpisa ali poziva.

STARA MESTNA JEDRA, TRŠKA IN VAŠKA NASELJA

Stara mestna jedra, trška in vaška naselja so s svojo večinoma srednjeveško strukturo sklenjene urbane celote, ki so zaradi različnih dejavnikov ali vzrokov (razdrobljeno lastništvo, socialna struktura, dotrajana infrastruktura itd.) ogrožene. Ogrožena sta njihov obstoj in razvoj. Z zagotovitvijo vira za financiranje obnov starih mestnih središč varujemo tako njihovo zunanjo podobo kot tudi fasadne in ulične nize, ki v prvi vrsti zaznamujejo njihovo pojavnost.

GRADOVI, DVORCI IN PROFANE PALAČE

Celje – Stara grofija (Celjski strop) (EŠD 62)

Iluzionistična stropna poslikava na platno, sestavljena iz 11 slik, ki pokriva strop v Stari grofiji v Celju, zgrajeni med 1580 in 1603, je edinstvena ne le v slovenskem prostoru, temveč mnogo širše. Je ena redkih ohranjenih tovrstnih poslikav v celotnem evropskem prostoru. Zaradi izredno slabega stanja same umetnine, težav pri ustreznem vzdrževanju klimatskih pogojev in negativnega vpliva starih gradbenih sanacij gre za izredno obsežen konservatorsko-restavratorski projekt. V letih 2017–2023 bi lahko ustrezno izvedli vse naravoslovne preiskave (identifikacija materialov, poškodb in njihovih vzrokov), izvedli meritve mikroklimе, predvideli gradbeno sanacijo, izvedli preventivno utrjevanje oslabljenih delov slikovnih plasti in naredili natančen načrt za nadaljevanje del.

Maribor – Grad (EŠD 431)

Gre za zadnjo fazo prenove Mariborskega gradu, v kateri sta predvidena sanacija vzhodnega dela objekta in nadkritje grajskega dvorišča. Obnova Mariborskega gradu bo prispevala k razvoju turizma, ohranjanju kulturne dediščine in razvoju podjetništva v središču mesta.

Visoko pri Poljanah – Dvorec Visoko (EŠD 824)

Objekt je uvrščen v zakon kot neuresničen projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Domačija obsega kmečki dvorec, vzporedno stoječe gospodarsko poslopje, kozolec in grobnico družine Tavčar ter spomenik pisatelja. Predvidena je obnova streh dvorca, gospodarskega poslopja in kozolca, da se prepreči nadaljnje propadanje spomenika.

Celje – Knežji dvorec (EŠD 60)

Spomenik je uvrščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja celovite obnove kulturnega spomenika.

Kostel – Grad Kostel (EŠD 910)

Objekt je uvrščen v zakon kot neuresničen projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Na spomeniku so predvidena investicijskovzdrževalna dela za njegovo ohranitev.

Metlika – Grad (EŠD 7481)

Objekt je uvrščen v zakon kot neuresničen projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Na spomeniku so predvidena investicijskovzdrževalna dela za njegovo ohranitev.

Ormož – Grad in pristave (EŠD 6288)

Spomenik je uvrščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja obnove kulturnega spomenika.

Žužemberk – Grad (EŠD 903)

Spomenik je uvrščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja celovite obnove kulturnega spomenika, statične sanacije drugega in tretjega stolpa.

KOZJE – Podsreda - Grad (EŠD 549)

Spomenik je uvrščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja obnove kulturnega spomenika.

SAKRALNA DEDIŠČINA

Štafelajno slikarstvo – restavriranje najbolj ogroženih slik na platnu

Slike na platnu, ki se hranijo v sakralnih objektih, zagotovo spadajo med najbolj ogroženo vrsto likovne dediščine v Sloveniji. Z umetnostnozgodovinskega vidika pa spadajo med najbogatejšo dediščino, saj gre pri teh predmetih za dela pomembnih tujih in domačih slikarjev. Zaradi tehnološke zgradbe, neprimernih klimatskih pogojev hranjenja in neustreznega ravnanja so izpostavljene nastankom raznovrstnih poškodb, ki jih je treba reševati z invazivnimi restavratorskimi posegi.

Ogrožena lesena polihromirana plastika

Sredstva bi omogočila reševanje najkakovostnejše lesene sakralne dediščine, ki je zelo ogrožena. Leseni zlati oltarji 17. in 18. stoletja pospešeno razpadajo zaradi starosti lesa, spreminjajočih se klimatskih, mikroklimatskih pogojev in posledično vseh drugih naravnih dejavnikov, ob tem so ogroženi tudi zaradi nestrokovnih posegov. Posledica prostega trga dejavnosti in neozaveščenosti lastnikov je izgubljanje najkakovostnejših artefaktov, katerih večina je v podružničnih cerkvah. Hkrati so tovrstni projekti namenjeni izvajanju učno-pedagoških procesov, obenem pa so tudi poligon za razvoj stroke, uvajanje in preizkušanje novih metod in materialov ipd.

Ogrožene stenske poslikave

Sredstva na podlagi zakona o kulturnem tolarju bi bila namenjena tudi reševanje ogroženih stenskih poslikav. Mednje spadajo spomeniki, ki imajo velik nacionalni pomen in je stanje tamkajšnjih poslikav že dlje časa alarmantno, saj gre za stenske slike, ki jim brez tovrstnih posegov v nadaljevanju grozi izguba spomeniškovarstvenih lastnosti ali celo uničenje. Namen posegov je zaustaviti propadanje in izvesti najnujnejše konservatorsko-restavratorske posege.

Petrovče – Cerkev Marijinega obiskanja (EŠD 510)

Današnja podoba petrovške bazilike, ene izmed najbolj obiskanih romarskih cerkva v Sloveniji, izvira iz druge četrtine 18. stoletja, ko je bila prvotna triladijska gotska cerkev barokizirana ter opremljena z bogato kiparsko in slikarsko opremo. V notranjščini se je do danes ohranila oprema znanih kiparskih in slikarskih mojstrov. Kamniti križi so izjemno ogroženi, zato je izvedba konservatorsko-restavratorskih del nujna.

Dolnje Cerovo – Cerkev sv. Lenarta (EŠD 3607)

Med do zdaj opravljenimi raziskavami so bili v prezbiteriju današnje cerkve sv. Lenarta odkriti ostanki mogočne romanske apside in več grobov – skeletnih ostankov ljudi iz tega obdobja. V naslednjih letih je nujno treba najprej raziskati grobove v prostoru predvidenega posega in izvesti vse dodatne arheološke raziskave za boljšo interpretacijo odkritih najdb ter izvesti prezentacijo tako apside kot

tudi morebitnih odkritih arhitekturnih elementov, da bo mogoče vrniti že restavriran oltar.

Koper – Cerkev Marijinega vnebovzetja (EŠD 239) – slike B. in V. Carpaccia ter P. Liberija

Umetnine iz domnevno 16. stoletja, katerih avtorji so Benedetto Carpaccio (Marija na prestolu z detetom, Janezom Krstnikom in sv. Nikolajem iz Barija), Vittore Carpaccio (orgelski sliki: Pokol nedolžnih otrok in Darovanje v templju ter Marija s svetniki) in Pietro Liberi (sv. Hieronim), spadajo v vrh likovne dediščine na Slovenskem. Gre za kompleksnost konservatorsko-restavratorskih posegov, predvsem zaradi pomembnosti del in obsega poškodb.

Ljubljana – Cerkev Marijinega oznanjenja (EŠD 1978)

V zadnjih sedmih letih v cerkvi Marijinega oznanjenja (Frančiškanska cerkev) s stenskimi poslikavami pomembnih slovenskih avtorjev – slikarjev in freskantov (Matevž Langus, Janez Wolf in Matej Sternen) potekajo pomembna konservatorsko-restavratorska dela, ki so se začela v ladji v šestih stranskih kapelah (2006–2012), nadaljevala v prezbiteriju na Sternenovih stenskih poslikavah leta 2014. Sredstva bodo namenjena nadaljevanju konservatorsko-restavratorskih posegov na Sternenovih stropnih poslikav v cerkveni ladji.

Ljubljana – Cerkev sv. Jakoba (EŠD 332)

Štukaturni okras kapele sv. Frančiška Ksaverija velja za eno najbogatejših tovrstnih dekoracij v našem prostoru in že vrsto let ostaja javnosti nedostopen. Kamnit oltar pa pomeni enega vrhuncev tovrstnih baročnih oltarjev tako zaradi kiparskega okrasja kot tudi zaradi uporabe številnih kamnin lokalnega in tujega izvora. V naslednjih letih bi nadaljevali konservatorsko-restavratorske posege na slikah v kapeli sv. Frančiška Ksaverija.

Črna pri Kamniku – Cerkev sv. Primoža in Felicijana (EŠD 78)

Treba je izvesti konservatorsko-restavratorske posege na stenski poslikavi v ladji, saj se je na podlagi podrobnih analiz razkrilo kritično stanje poslikane severne ladijske stene. Zaradi izpostavljene lege treh plasti ometov (romanska, gotska in poznogotska) odstopajo ena od druge in od zidanega nosilca. Potrebni sta utrditev in zapolnitev vmesnih mest, s čimer se bo zmanjšala nevarnost odstopanja poslikave. V nadaljevanju bo treba izvesti utrjevanje in čiščenje barvne plasti na severni in južni steni. Spomenik je uvrščen v zakon kot neuresničen projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08).

Sevnica – Lutrovska klet (EŠD 13753)

Obnova nadstropne grajske kašče, ki je bila okoli leta 1610 preurejena v protestantsko molilnico, je uvrščena v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08), ki se je delno izvedel v letu 2010. Projekt bo končan z nadaljevanjem konservatorsko-restavratorskih del na poslikavah.

Ptujska Gora – Cerkev Marije zaščitnice (EŠD 591)

Spomenik je uvrščen v zakon kot nedokončan projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Gre za nadaljevanje sofinanciranja obnove kulturnega spomenika.

TEHNIŠKI SPOMENIKI

Ljubljana – Cukrarna (EŠD 5930)

V prvi fazi celovite prenovе objekta bo izvedena sanacija kritine in konstrukcije stavbe. Projektna dokumentacija za omenjeno fazo je pripravljena, projekt pripravljen za izvedbo.

Jesenice – Ruard-Buccellinijeva graščina na Savi na Jesenicah (EŠD 5301)

Predmet investicijskega programa je obnova (varovanje) kulturnega spomenika, saj je zaradi poškodb grožen njegov obstoj. Glavni namen projekta je ohraniti in varovati pristnost kulturne

dediščine ter zagotoviti ustrezne pogoje za izvajanje in razvoj muzejske dejavnosti v Ruard-Buccelinijevi graščini. S svojo kulturnozgodovinsko komponento bo urejen muzejski kompleks omogočil optimalno izhodišče za vključevanje kulturne in tehniške dediščine v načrtovani razvoj turističnih programov, ki se bodo izvajali na območju Stare Save. Na podlagi investicijskega programa se začne prva faza obnove.

Druge ogrožene enote industrijske in tehniške dediščine

Del sredstev bo namenjen obnovi drugih ogroženih enot industrijske in tehniške dediščine, ki ob pripravi zakona še niso bile identificirane, se pa bosta njihova ogroženost in izbor ugotavljala po merilih javnega razpisa ali poziva.

ZGODOVINSKI SPOMENIKI

Dolenji Novaki – Partizanska bolnišnica Franja (EŠD 109)

Partizanska bolnišnica Franja, ki je delovala od decembra 1943 pa do konca vojne, je po vojni postala simbol partizanskega gibanja ter njegove razvejane in izjemno dobro organizirane zdravstvene dejavnosti. Objekt je bil uvrščen že v Zakon o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). V vmesnem času je bila izvedena rekonstrukcija partizanske bolnišnice. Za zaščito barak in obiskovalcev pa je treba postaviti še varovalne mreže, ki bodo preprečevale padanje in podore kamenja in skal.

Podljubelj – Taborišče Podljubelj (EŠD 327)

Spomenik je uvrščen v zakon kot neuresničen projekt po Zakonu o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi v letih od 1999 do 2013 (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08). Na spomeniškem območju so nujna investicijsko vzdrževalna dela za njegovo ohranitev.

STAVBNA DEDIŠČINA NA PODEŽELJU

Stavbna dediščina na podeželju je ena najbolj ogroženih v Sloveniji, saj praktično vsak teden izgubimo eno enoto. V pretekli finančni perspektivi so se kot odlična spodbuda za obnovo stavbne dediščine podeželja pokazali Program razvoj podeželja Republike Slovenije 2007–2013 in nanjo vezana ukrepa, ukrep 322 (obnova in razvoj vasi) in ukrep 323 (ohranjanje in izboljševanje dediščine podeželja). Žal v novi finančni perspektivi teh ukrepov ni več, zato je nujno, da se za obnovo najbolj ogrožene stavbne dediščine na podeželju zagotovijo integralna proračunska namenska sredstva, saj gre za velik razvojni gospodarsko-turistični potencial.

Ministrstvo za kulturo bo sredstva za obnovo dodeljevalo lastnikom kulturnih spomenikov na podlagi javnega poziva ali javnega razpisa. Obnove spomenikov v lasti države pa se financirajo neposredno v skladu z letnim programom aktivnosti na spomenikih.

2. V okviru ukrepa za ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture

I. V okviru predlaganega zakona bodo izvedeni naslednji projekti ureditve osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture:

Slovensko narodno gledališče Drama Ljubljana

Naslov: Erjavčeva 1, Ljubljana

Objekt Slovensko narodno gledališče Drama Ljubljana, ki je kulturni spomenik lokalnega pomena, je v celoti v zelo slabem stanju. Razmere za delo so izredno težke, prostori so vlažni, higiensko in varnostno neprimerni, stene so razpokane, oprema je zastarela, dotrajana in delno uničena, manjka vadbenih prostorov. Objekt je energetsko potraten, v prostorih ni mogoče zagotoviti primernih klimatskih pogojev, odrska tehnika je popolnoma zastarela in skoraj neuporabna, obnova je nujno potrebna.

V prvi fazi obnove se bodo v celoti obnovili prostori obstoječega objekta (pribl. 8.100 m²), obnovila in posodobila se bo odrska tehnika. V obnovo je zajet tudi prostor v Nemški hiši, ki ga Drama sicer že uporablja, zdajšnje skladišča pa bo preurejeno v prostore za izvajanje programa.

Metelkova – objekt 6

Naslov: Metelkova 6, Ljubljana

Objekt 6 je zadnji objekt v kompleksu Metelkove, ki še ni obnovljen, v katerem imajo prostore osrednji državni javni zavodi – Slovenski etnografski muzej, Narodni muzej Slovenije in Muzej sodobne umetnosti ter Slovenska kinoteka. Namenjen je izvajalcem neinstitucionalne kulture in nevladnim organizacijam. Gradbeno je v zelo slabem stanju in potreben celovite obnove (2.670 m²), sicer obstaja nevarnost, da ga bo treba zapreti. Z obnovo bo dokončana t. i. nova muzejska četrt, nekdanj degradiran mestni prostor, ki so ga meščani že osvojili, bo lahko zaživel v celoti. Na obstoječem objektu bodo izvedena gradbena, obrtniška in inštalacijska dela.

Prirodoslovni muzej Slovenije

Naslov: Prešernova 20, Ljubljana

Prirodoslovni muzej Slovenije, ki je osrednji naravoslovni muzej na Slovenskem, si deli prostore v isti stavbi z Narodnim muzejem Slovenije, kar obema ustanovama onemogoča širitev in razvoj. Zbirke so v dislociranih najetih depojih, ki ne zagotavljajo optimalnih klimatskih pogojev, varnosti in preglednosti, gradivo ni zaščiteno pred vsemi škodljivimi vplivi, najem depojev pomeni veliko finančno obremenitev, onemogočeno je normalno raziskovalno delo, izjemno veliko število informacij, ki jih vsebujejo zbirke, ostaja neizkoriščenih. Zaradi pomanjkanja prostora sta onemogočena ohranjanje gradiva (ni primernih preparatorskih delavnic in laboratorijev) in razvoj razstavne dejavnosti.

Po izdelanih načrtih je za delovanje Prirodoslovnega muzej skupaj z depoji treba zagotoviti 5.114 m² novih prostorov.

Grad Grm:

Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino Novo mesto (ZAL)

Naslov: Skalickega 1, Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Novo mesto (ZVKDS)

Naslov: Skalickega 1, Novo mesto

Oba državna javna zavoda si delita prostore v gradu Grm v Novem mestu, ki je kulturni spomenik državnega pomena. Skupno bivanje zavodoma onemogoča ustrezne pogoje za delovanje in širitev. Objekt je dotrajan, ne zagotavlja pravih klimatskih pogojev, potrebnih za hranjenje gradiva, ne zagotavlja ustrezne protipotresne in protipožarne zaščite, zaradi stiske zavodoma ne omogoča ustreznih pogojev za izvajanje dejavnosti.

Predvsem se stanje gradiva, ki ga na Gradu Grm hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino Novo mesto, zaradi neprimernih mikroklimatskih razmer (preveliko nihanje temperature in vlage), vsak dan vztrajno slabša. Na gradivu se pojavlja tudi plesen. S selitvijo večine gradiva v dislocirano enoto (pribl. tri četrtine vsega) v Bršljin so v zadnjih letih sicer začasno in za prvo silo rešili najhujše težave, ki so mejile na katastrofalne razsežnosti. Kljub temu pa tudi to dislocirano skladišče nikakor ne ustreza minimalnim varnostnim standardom za trajno hrambo arhivskega gradiva. Ob tem je treba zanj plačevati visoko najemnino, gradivo pa je zaradi stalnih prevozov izpostavljeno dodatnim nevarnostim. V vseh depojih obstaja možnost vdora meteorne vode, tudi električna napeljava je dotrajana. Zato je treba zagotoviti nove ustrezne prostorske zmogljivosti. V prvi fazi se bo za potrebe arhiva izvedla nadomestna gradnja objekta ob gradu.

Pokrajinski arhiv Maribor

Naslov: Glavni trg 7, Maribor

Glavna težava Pokrajinskega arhiva Maribor so popolnoma neustrezni depojski prostori, ki jih mora zaradi utesnjene lokacije na Glavnem trgu, kjer ni mogoča širitev, najemati na trenutno štirih lokacijah. Na največji lokaciji na Jadranski razmere otežujejo materialno varstvo arhivskega gradiva, hkrati pa se stanje naglo poslabšuje in ne zagotavlja normalnega in varnega dela. Gre za nekdanjo

industrijsko halo z dotrajanim stavbnim pohištvom, okna ne tesnijo, prihaja do velikih nihanj temperature in vlage, ki povzročajo poškodbe na arhivskem gradivu, občasno tudi plesen, zaradi močne vlage se na notranjem zidu pojavljajo plesen in madeži. Prav tako prihaja do vdora vode skozi ventilator na stropu, stropne plošče pokajo in pomenijo nevarnost za zaposlene v depoju. Prostor je pozimi neogrevan, poleti ni zračen ali hlajen.

Pokrajinskemu arhivu Maribor je nujno treba zagotoviti ustrezne lastne prostore, v katerih bo mogoče hraniti gradivo po pravih in normativih arhivske stroke, da ne bo prišlo do propadanja. V ta namen se zato na območju Mestne občine Maribor išče primerna lokacija za gradnjo ali objekt, ki bi ga bilo mogoče prenoviti za potrebe arhiva.

Ustrezne prostore bo treba zagotovi tudi za delovanje Pokrajinskega arhiva Maribor, Enote za Pomurje. Zdajšnje skladišče, pisarna in majhna čitalnica v stavbi nekdanje osnovne šole v majhni vasi Dolina pri Lendavi (160 m²) so skrajno neprimerni. Lesena tla so položena neposredno na zemljo, kar povzroča veliko vlago v vseh letnih časih. Pojavila se je tudi posebna goba. Stavba je pozimi slabo ogrevana, v drugih letnih časih pa prihaja o prevelikega nihanja temperature. Lokacija je za uporabnike skrajno neprimerna in nedosegljiva, saj javnega prevoza skorajda ni.

Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Ljubljana

Naslov: Mestni trg 27, Ljubljana

Ljubljanska enota Zgodovinskega arhiva Ljubljana ima arhivska skladišča na štirih lokacijah. Na sedežu arhiva, Mestni trg 27, in v sosednji stavbi, Ciril-Metodov trg 21, so skladiščnim prostorom namenjeni 904 m² površine, vendar so ti prostori v celoti zastareli in delno popolnoma neprimerni. Po ocenah Gradbenega inštituta ZRMK sta obe poslopji, predvsem pa stavba na Mestnem trgu 27, že preobremenjeni zaradi presežene napetosti v nosilnih zidovih. V vseh prostorih so zastarela okna, temperatura in vlaga sta neustrezni, zaradi starosti in načina gradnje stavbe pa so ugodne razmere za glodavce. Tako je arhivsko gradivo v teh depojih močno ogroženo (ponekod že celo načeto) predvsem zaradi vlage. Republika Slovenija – upravljavec Ministrstvo za kulturo razpolaga z zemljiščem na Kvedrovi ulici v Ljubljani, kjer je mogoča novogradnja. V prvi fazi gradnje bo treba zagotovi nujne depojske prostore z vso potrebno infrastrukturo, nato še upravne prostore.

Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Gorenjsko Kranj

Naslov: Savska cesta 8, Kranj

Sedanje depojske zmogljivosti, ki jih ima arhiv v najemu, so zapolnjene. Oteženo je prevzemanje gradiva, zato je nujno treba zagotoviti trajno rešitev, vključno z zagotovitvijo zadostnih depojskih zmogljivosti. Kot najhitrejša in racionalna rešitev se kaže odkup primernih opuščenih skladišč podjetij, ki bi jih bilo mogoče z manjšo prenovo prilagoditi za depoje.

Pokrajinski arhiv Koper

Naslov: Kapodistriasov trg 1, Koper

Sedež arhiva je v nekdanjem samostanu sv. Klare v Kopru. Sedanje depojske zmogljivosti so zapolnjene, prevzemanje gradiva je oteženo, zato je nujno treba zagotoviti dodatne depojske prostore.

Arhiv Republike Slovenije – kompleks Roška

Naslov: Zvezdarska 1, Ljubljana

Arhiv Republike Slovenije kot državni arhiv varuje javno arhivsko gradivo državnih organov, nosilcev javnih pooblastil oziroma izvajalcev javnih služb, ki jih zagotavlja država, Banke Slovenije ter državnih in javnih skladov, agencij in drugih pravnih oseb, ki jih ustanovi država in praviloma delujejo za območje celotne države. Varuje elektronsko, dokumentarno, arhivsko in filmsko gradivo ter druga avdiovizualna dela, ki veljajo za slovenska, na področju celotne države. Objekt Grubarjeve palače, v katerem ima sedež Arhiv Republike Slovenije, je dotrajan, neustrezen in neprimeren za izvajanje arhivske službe. Zaradi prepolnih depojev na sedeža arhiva in depojev, ki jih mora tudi najemati, je predvidena ureditev potrebnih prostorov z obnovo severnega trakta nekdanje vojašnice na Roški. Objekt je bil delno že prenovljen: zahodni trakt za potrebe Restavratorskega centra in vzhodni trakt za potrebe Arhiva Republike Slovenije in Zgodovinskega arhiva Ljubljana. Po načrtih sta predvideni še sanacija severnega dela nekdanje vojašnice in novogradnja v atriju kompleksa. Severni trakt je nujno treba sanirati, saj hitro propada in že pomeni nevarnost za mimoidoče.

Tehniški muzej Slovenije

Naslov: Bistra 6, Borovnica

Grad Bistra je kulturni spomenik državnega pomena, v katerem ima prostore Tehniški muzej Slovenije. Je v zelo slabem stanju, dotrajan, statično vprašljiv, dotrajana je napeljava (pozimi ni ogrevanja), ni možnosti širitve, depojski prostori ne dosegajo minimalnih muzejskih standardov. Kljub temu je najbolj obiskan muzej, čeprav pozimi, ker nima ogrevanja, ni mogoče primerno izvajati njegovega poslanstva. Za ustrezno zagotavljanje delovanja muzeja bo treba objekt celovito obnoviti.

Slovensko narodno gledališče Maribor

Naslov: Slovenska ulica 27, Maribor

Slovensko narodno gledališče Maribor je središče kulturnega dogajanja v severovzhodni Sloveniji in edina gledališka hiša, ki pod svojo streho združuje dramski, glasbeni in plesni gledališki izraz. Vsako leto tudi gosti in organizira osrednji festival slovenskih dramskih gledališč Borštnikovo srečanje.

Objekt je kulturni spomenik lokalnega pomena. Zaradi pomanjkanja sredstev za investicijsko vzdrževanje je odrska tehnična oprema izrabljena, dotrajana in zastarela, delovanje je nezanesljivo, kar ogroža delo in izvajanje programa na potrebni ravni. Nujno je treba prenoviti tudi prostore uprave, garderobe in sanitarije (napeljava, stavbno pohištvo, oprema). Ravno tako so nujno potrebni obnove spomeniško zaščiteni fasadni elementi, skulpture in štukature, ki razpadajo. Poleg tega je objekt energetsko potraten in potreben energetske sanacije.

Filmski studio Viba film – Piran

Naslov: Fornače 27, Piran

Prostori filmskega studia v Piranu so neločljivo povezani s pionirskimi časi povojne filmske produkcije v Sloveniji, predvsem s časi Triglav filma in Film servisa v drugi polovici petdesetih in prvi polovici šestdesetih let. Filmska produkcija v Piranu, v kateri so sodelovala tudi največja svetovna igralska in režiserska imena, so omogočala izobraževanje in izpopolnjevanje številnih slovenskih filmskih delavcev, ki so pri mednarodnih projektih pridobivali dragocene izkušnje. Da bi se v objektu lahko izvajala dejavnost (organizacijsko središče Festivala slovenskega filma, mednarodno izobraževalno središče za avdiovizualno področje (šole, seminarji, konference, filmski tabori), produkcijsko središče s snemalno in tonsko tehniko, sejem filmske tehnike s ponudniki z območja širše regije, spominska soba Františka Čapa in »zlato« filmsko obdobje v Piranu, kinoteka filmov, posnetih v filmskem studiu in Piranu z okolico (možnost povezave s turističnimi organizacijami), Art kinematograf, razstavnici, muzejski in prireditveni prostori (možnost povezave s turističnimi organizacijami), bi ga bilo treba celovito prenoviti. V prvi fazi se bo uporabni del objekta zaščiten pred nadaljnjim propadanjem (statična sanacija, sanacija fasade in strehe).

Arboretum Volčji Potok

Naslov: Volčji Potok 3, Radomlje

Arboretum spada med najpomembnejšo vrtno arhitekturno dediščino v Sloveniji, zato je bil razglašen za kulturni spomenik državnega pomena. Na ozemlju nekdanjega grajskega kompleksa se je ohranila parkovna zasnova, ki v prepoznavno celoto med seboj združuje ohranjene grajske prvine, po tematskih sklopih urejene različne vrste rastlinja, vodne motive, naravno krajinsko okolje in panoramske poglede na bližnjo okolico. Zaradi sodobnejše in popolne oskrbe obiskovalcev je treba urediti vhodni del z vstopnim objektom, ki bo namenjen sodobnejši oskrbi obiskovalcev, urediti programske poti na območju spodnjega graščinskega polja, prenoviti pristavo in zgraditi oranžerijo, ki bo s širitvijo botaničnega programa za mrzlo polovico leta program iz pristave ustrezno dopolnila in zaključila. V prvi fazi naložbe bo nefunkcionalen in dotrajan vstopni objekt nadomeščen z novogradnjo ter urejena prva faza vstopnega območja.

- II. **Investicije v javno kulturno infrastrukturo občin, namenjene javnim zavodom s področja kulture, katerih ustanoviteljice so občine**, se bodo sofinancirale iz proračunskih sredstev RS na podlagi javnih razpisov v skupnem znesku do 32.000.000 EUR.

3. Podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah

Podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah bo namenjena nakupu bibliobusov splošnih knjižnic. Ukrep bo skladno z Zakonom o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01 in 96/02 – ZUJIK) in 103. členom Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13) izveden z neposrednim pozivom, s katerim bo Ministrstvo za kulturo splošne knjižnice povabilo k oddaji predlogov projektov za sofinanciranje nakupa ali obnove bibliobusov za potrebe splošnih knjižnic. Poziv bo namenjen splošnim knjižnicam, ki so javni zavodi, navedeni v prilogi 1 k Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12), oziroma njihovim pravnim naslednicam.

4. Ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene, baletne in plesne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin

4.1 Ohranjanje in obnova slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti ter spodbujanje novih možnosti za razširjanje kakovostnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov

Podlaga za ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu bo prednostni seznam del, pripravljen v skladu z določenimi merili ter ob upoštevanju ureditve avtorskih in sorodnih pravic.

Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi veljavnega proračuna v okviru financiranja dela Arhiva Republike Slovenije ter pristojnih ustanov s področja avdiovizualne in filmske kulture (Slovenske kinoteke ali Slovenskega filmskega centra, javne agencije RS).

Sredstva za spodbujanje novih možnosti za razširjanje kakovostnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov se bodo dodeljevala na podlagi javnih razpisov.

4.2 Enotno informacijsko okno za dostopnost do različnih virov slovenske glasbene dediščine ter zagotavljanje arhiviranja novih kakovostnih del glasbenih, baletnih in plesnih ustvarjalcev

Vzpostavljeno bo enotno informacijsko okno za dostopnost do različnih virov slovenske glasbene dediščine. Projekt bo uresničen s hranjenjem slovenske glasbene dediščine in zbiranjem podatkov o njej na podlagi javnega razpisa za izbiro nosilca dejavnosti ob trdnem sodelovanju z arhivsko stroko. Vzpostavljen bo muzej slovenske glasbene sodobnosti s pripadajočim razstavnim prostorom, ki bo temeljil tudi na digitalnem predstavljanju obstoječih zbirk muzejev, galerij in nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo s hranjenjem slovenske glasbene dediščine, vključeval razstavni prostor za občasne razstave iz teh zbirk ter pridobival sodobne artefakte s področja glasbene umetnosti, ki še niso del zbirk drugih muzejskih in galerijskih ustanov. V okviru obstoječih zbirk muzejev se za zaščito slovenske koreografske dediščine in ureditev arhiva vzpostavi osrednja nacionalna zbirka na področju baletne umetnosti in plesa. Ukrepe bo izvajalo Ministrstvo za kulturo.

4.3 Digitalizacija kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva

S postopki financiranja bo Ministrstvo za kulturo prek javnih pozivov in javnih razpisov izvajalcem javne službe podpiralo projekte digitalizacije kulturne dediščine ter arhivskega in knjižničnega gradiva, s čimer se bodo povečale njihova javna dostopnost, promocija in ponovna uporaba. Za zagotavljanje trajne hrambe digitalnih kulturnih vsebin kulturnih ustanov bo izveden pilotni projekt, na podlagi katerega bo oblikovana mreža za trajno hrambo in vzpostavljeno informacijsko okolje za trajno hrambo digitalnih kulturnih vsebin različnih področij kulture.

5. Gradnja infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju

Financirala se bo okrepitev prisotnosti slovenskih besedil na spletu s pomočjo digitalizacije, razvoja jezikovnih virov in tehnologij za slovenski jezik, kamor spadajo razvoj tehnologij računalniškega procesiranja in interpretacije besedil, razvoj orodja za govorno komunikacijo z računalniki, razvoj korpusov za slovenski jezik ter izdelava novega splošnega slovarskega in slovničnega opisa ter na tem temelječe kodifikacije za slovenski jezik, kar bo prilagojeno uporabi v spletnem in drugih digitalnih okoljih.

6. Ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ter opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti

6.1 Manjše nujne investicije v prostore in opremo kulturnih društev ali dvoran

S sistemom projektnega financiranja se načrtno omogoča vzdrževanje minimalno potrebnih infrastrukturnih standardov. S postopki financiranja bo Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti prek javnih razpisov podpiral investicijske projekte kulturnih društev, s čimer bosta omogočena dvig kakovosti produkcije in ustvarjanje ustreznih razmer za delo. Podpora bo namenjena manjšim investicijskim posegom v prostore in nakupu opreme za izvajanje kulturnih dejavnosti.

6.2 Ohranjanje multimedijskih in regionalnih kulturnih centrov

S postopki financiranja bo Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti prek javnih razpisov podpiral investicijske projekte multimedijskih centrov, s čimer bosta omogočena dvig kakovosti produkcije in izboljšanje razmer za delo. Sredstva bodo namenjena mladinskim kulturnim centrom in drugim nevladnim, nepridobitnim in prostovoljnim združenjem, ki posedujejo ali uporabljajo prostore za izvajanje mladinske kulturne dejavnosti. Sofinanciranje bo namenjeno nujnim interventnim posegom obnove prostorov, poudarek pa je tudi na multimedijski opremi, ki je za delovanje večine upravičencev razpisa bistvenega pomena.

b) Način reševanja:

Za uresničitev projektov, zajetih v predlaganem zakonu, se bodo izvedli potrebni postopki financiranja.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Zakon je usklajen s pravnim redom Republike Slovenije ter ni predmet usklajevanja slovenske pravne ureditve s pravnim redom EU in ni z njim v nasprotju.

d) Usklajenost predloga zakona:

Ministrstvo za kulturo je k javni obravnavi neposredno pozvalo Nacionalni svet za kulturo, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Skupnost občin Slovenije, Zvezo občin Slovenije, Združenje zgodovinskih mest Slovenije ter Združenju mestnih občin Slovenije. Predloge in mnenja je dala Skupnost občin Slovenije. Upoštevanje predlogov je razvidno iz predstavitve sodelovanja javnosti pod točko 7 tega gradiva in v preglednici, objavljeni na spletni strani Ministrstva za kulturo.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Republika Slovenija bo za uresničitev programov, zajetih v predlogu zakona, zagotovila dodatna proračunska oziroma druga javnofinančna sredstva. Poseg v trenutno zagotovljena proračunska sredstva, namenjena kulturi, bi pomenil okrnitev javnih projektov in programov.

Predlog zakona ima finančne posledice za državni proračun in druga javna finančna sredstva. Za izvedbo vseh predlaganih ukrepov je treba zagotoviti sredstva v skupni višini 184.872.304 EUR po naslednji letni dinamiki:

Leto	Kulturni spomeniki	Javna kulturna infrastruktura	Bibliobusi	Trajna hramba in digitalizacija	Slovenski jezik v digitalnem okolju	Ljubiteljska kultura in mladinska kulturna dejavnost	Skupaj EUR
2017	3.175.000	3.175.000	200.000	1.450.000	500.000	500.000	9.000.000
2018	3.832.500	3.382.500	200.000	1.035.000	250.000	300.000	9.000.000
2019	11.592.884	6.717.116	0	1.140.000	250.000	300.000	20.000.000
2020	8.250.000	8.250.000	200.000	2.300.000	500.000	500.000	20.000.000
2021	18.000.268	24.949.616	200.000	2.325.000	500.000	500.000	46.474.884
2022	11.625.384	38.747.152	200.000	2.450.000	500.000	400.000	53.922.536
2023	9.750.268	16.724.616	0	0	0	0	26.474.884
Skupaj	66.226.304	101.946.000	1.000.000	10.700.000	2.500.000	2.500.000	184.872.304

Podatki Statističnega urada RS o bruto dodani vrednosti po dejavnostih, kažejo, da je bila dodana vrednost dejavnosti, ki jih uvrščamo na področje kulture, ki sicer po klasifikaciji dejavnosti Statističnega urada RS vključujejo tudi nekatere druge dejavnosti (igre na srečo) v obdobju od 2009 do 2014 znatna, v povprečju višja od milijarde evrov in je predstavljala vsaj 3 % bruto domačega proizvoda. V letu 2014 je tako znašala 1.160.200.000 evrov oz. 3,1 % BDP.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za doseg namena predlaganega zakona in ciljev Resolucije nacionalnega programa za kulturo 2014–2017 (Uradni list RS, št. 62/13) so potrebna dodatna proračunska oziroma druga javnofinančna sredstva, ki ne posegajo v dosedanji proračun Republike Slovenije, namenjen za kulturo.

Za izvajanje zakona bo v obdobju od 2017 do 2023 potrebno zagotoviti dodatna finančna sredstva v državnem proračunu v skupni višini 184.872.304 EUR.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlagana ureditev ni povezana s pravnim redom EU. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih ni mogoč, ker je taka ureditev specifična za Slovenijo.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon ne bo imel posledic na področju poslovanja javne uprave in pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon ne uvaja novih upravnih postopkov in ne bo imel drugih negativnih posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Investicijski projekti (obnova kulturnih spomenikov, javne kulturne infrastrukture) bodo pozitivno vplivali na okolje oz. bodo vplivi na okoljsko trajnost pozitivni ali nevtralni. Obnova pozitivno vpliva na ravnanje z odpadki, saj se materiali v veliki meri ponovno uporabijo, prostor se ne obremenjuje z novogradnjo, ohranjajo se prostorska identiteta, organizacija dejavnosti v prostoru in raba prostora. Učinkovito upravljanje in prenova kulturne dediščine in javne kulturne infrastrukture sta del temeljev trajnostne politike, obnove pa bodo izvedene tudi ob upoštevanju zakonodaje in sodobnih standardov izvedbe, ki upoštevajo cilje zmanjševanja rabe energije, vključevanja obnovljivih virov in drugih okoljevarstvenih ukrepov.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Mednarodni dokumenti in strateška opredelitev EU, prakse ter ekonomski in drugi kazalniki kažejo, da je vključevanje kulturne dediščine v razvoj ena od prednostnih razvojnih usmeritev, ki državam prinaša konkurenčno prednost.

Z obnovo in revitalizacijo najpomembnejših kulturnih spomenikov in javne kulturne infrastrukture se bo vplivalo na slovenski turistični sektor, ki bo lahko izboljšal svojo turistično ponudbo.

Multiplikator proizvodnje za 2010 po podatkih SURS kaže na to, da je multiplikator kulturnih dejavnosti (skupaj z igrami na srečo) 1,41, kar je več kot multiplikatorji znanstvenih raziskovalnih in razvojnih storitev (1,28), izobraževanja (1,22), storitev socialnega varstva (1,31), zdravstvenih storitev (1,29), trije drugi kulturni sektorji pa imajo multiplikatorje še večje – založniške storitve 1,85, arhitekturne 1,83, produkcija in predvajanje filmov, TV oddaj 1,76. To pomeni, da imajo vse dejavnosti kulturnega sektorja precej višje multiplikatorje od drugih področij javnega sektorja, kot so zdravstvo, šolstvo in sociala, tri pa tudi od obrambe in javne uprave (ki imata multiplikator 1,41).

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zakon bo pozitivno vpliv na povečanje zaposlovanja in ustvarjanje novih delovnih mest tako v času same investicije, kot tudi po njenem zaključku.

Primer vpliva investicije na delovna mesta v času obnove objekta:

Projekt "Rekonstrukcija objekta Narodne galerije s pripadajočo zunanjo in komunalno ureditvijo" v vrednosti 12.316.223,81 EUR je okvirno vključeval:

- v fazi izdelovanja projektne in investicijske dokumentacije 15 oseb,
- v fazi izvedbe gradbeno obrtniških in inštalacijskih del od 50 do 70 oseb (ves čas gradnje 19 mesecev: od oktobra 2013 do aprila 2015),
- v fazi restavratorskih del 40 oseb,
- v fazi izvedbe notranje opreme 15 oseb na objektu in 15 oseb v delavnicah,
- v nadzoru 3 osebe,
- ekipo glavnega vodenja projekta glavnega izvajalca 4 osebe,
- 142 zunanjih oseb (brez zaposlenih na Ministrstvu za kulturo in v Narodni galeriji).

V obdobju prejšnje finančne perspektive je bilo v okviru evropskih sredstev obnovljenih in revitaliziranih 33 objektov javne kulturne infrastrukture in kulturnih spomenikov. Na podlagi kazalnikov in poročanja je bilo na dan 31. 12. 2015 po končanih investicijah ustvarjenih 82 novih bruto delovnih mest, vendar pa rezultati še niso dokončni, saj Ministrstvo za kulturo še ni prejelo vseh poročil. Do konca leta 2016 je predvidenih 105,5 bruto zaposlitev. (Vir: Ministrstvo za kulturo, 11. 3. 2016).

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Zakon ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Zakon ne bo imel neposrednih posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo, ki bo tudi spremljalo njegovo izvajanje in o novostih obveščalo javnost.

Izvajanje zakona se bo spremljalo tudi na podlagi letnih poročil.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Osnutek zakona je bil objavljen na spletnih straneh e-demokracije (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/zakonodajalskanje.euprava>) in Ministrstva za kulturo

(http://www.mk.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/predpisi_v_pripravi_2015/)

10. 4. 2015. Javna obravnava je potekala do 12. 5. 2015. Predlog zakona je bil poslan tudi v mnenje Nacionalnemu svetu za kulturo, Nacionalnemu svetu za knjižnično dejavnost, Skupnosti občin Slovenije, Zvezi občin Slovenije, Združenju zgodovinskih mest Slovenije ter Združenju mestnih občin Slovenije.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin.

Mnenja in predloge so dali posamezniki, Občina Slovenske Konjice, Filmski studio Viba film Ljubljana, Občina Črnomelj, Mestna občina Slovenj Gradec, Občina Brežice, Občina Krško, Občina Ravne na Koroškem, Občina Šentjur, Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU), Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Občina Slovenska Bistrica, Kozjanski park, Občina Kostanjevica na Krki, Kulturno društvo Drugi zvoki, Mladinski informativni in kulturni klub Murska Sobota, Jazzovsko društvo, Piratska stranka Slovenije, Kulturno umetniško društvo Kultura Moonlee, Zavod O, Zavod škofjeloške mladine, Humanistično in umetniško društvo »O«, Klub vrhniških študentov, Zveza Mink Tolmin, Slovenska kinoteka, Občina Kozje, Delovna skupina za trajni dialog z nevladnimi organizacijami v kulturi, Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož, Slovenski filmski center, javna agencija RS, Združenje splošnih knjižnic, Univerza na Primorskem, Radiotelevizija Slovenija, Skupnost občin Slovenije, SIGIC – Slovenski glasbeno informacijski center, Javni zavod Krajinski park Goričko, Društvo Asociacija, Center za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani in posamezniki, Društvo za oživitev gradu Borl, ZVKDS, OE Celje, Mestna občina Ljubljana, Občina Vodice, Mestna občina Slovenj Gradec.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (razen fizičnih oseb) ter stališča so povzeti v preglednici, objavljeni na spletni strani Ministrstva za kulturo.

Povzetek, nekaterih pomembnejših predlogov:

Seznam sanacije najbolj ogroženih in najkakovostnejših kulturnih spomenikov v Sloveniji je sestavljen iz neuresničenih projektov iz Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08), prednostnih projektov iz Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 (Uradni list RS, št. 62/13) ter drugih najbolj ogroženih in najpomembnejših kulturnih spomenikov iz programa konservatorsko-restavratorskih posegov in drugih projektov za ohranjanje kulturne dediščine, ki ga je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Republike Slovenije. V skladu z navedenim so bili upoštevani tisti prispeli predlogi, ki izpolnjujejo vsaj enega od navedenih meril, razen projektov, katerih ostanek iz dosedanjega Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 14/03 – uradno prečiščeno besedilo in 77/08) je

minimalen.

Predlogi, ki se nanašajo na širitev upravičencev v okviru sklopa »starih mestnih jeder, trških in vaških naselij«, se upoštevajo tako, da v uvodu zakona ne bodo taksativno naštetja le nekatera mestna jedra oziroma trška in vaška naselja, temveč bodo upravičenci izbrani na javnem razpisu oz. pozivu ob upoštevanju meril ogroženosti, pomembnosti in pripravljenosti za izvedbo. Prav tako bodo lahko nekatere enote kulturne dediščine, ki so jih predlagali deležniki in niso taksativno naštetje, financirane v okviru ukrepa »stavbna dediščina na podeželju«.

Predlogi za umestitev arheoloških spomenikov so upoštevani tako, da bo del sredstev namenjen obnovi drugim ogroženim arheoloških spomenikom, ki ob pripravi zakona še niso bili identificirani, se pa bosta njihova ogroženost in izbor ugotavljala po merilih javnega razpisa ali poziva. Enako bo veljalo tudi za druge ogrožene enote industrijske in tehniške dediščine.

Naložbe v javno kulturno infrastrukturo v lasti občin niso taksativno naštetje, temveč bodo projekti izbrani na podlagi javnega razpisa v okviru sklopa »ureditev osnovnih prostorskih razmer za občinske javne zavode s področja kulture«. Med te objekte pa spada tudi javna kulturna infrastruktura za knjižnično dejavnost. Zato se predlagani objekti javne kulturne infrastrukture v lasti občin v zakon ne vključijo taksativno.

Predlogi, ki se nanašajo na ukrep gradnje infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju, so smiselno upoštevani.

Namen zakona ni redno financiranje javnih zavodov in tudi ne financiranje rednih programov (produkcije) javnih zavodov, zato se tovrstne pripombe ne upoštevajo.

Očitki, da ukrepi niso namenjeni nevladnim organizacijam in samozaposlenim, so neutemeljeni. Tako je ukrep 6 namenjen izključno nevladnim organizacijam. Bodo pa lahko nevladne organizacije kandidirale tudi v okviru drugih ukrepov, izjema sta le delno 1. ukrep in v celoti 2. ukrep prvega odstavka 2. člena predlaganega zakona. Kljub temu pa se tudi ta dva ukrepa posredno dotikata nevladnih organizacij in samozaposlenih v kulturi, saj gre za vlaganje v javno kulturno infrastrukturo, ki jo oziroma jo bodo lahko uporabljali tudi nevladne organizacije in samozaposleni v kulturi.

Samozaposleni bodo lahko v nekaterih primerih nosilci projektov, večinoma pa bodo lahko sodelovali pri financiranih projektih. Na javnih razpisih za sanacijo najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine v okviru ukrepov, ko enote niso taksativno naštetje, bodo lahko kandidirale tako zasebne pravne kot fizične osebe, med katere spadajo tudi samozaposleni v kulturi.

Pripombe, ki se nanašajo na način izvedbe financiranja oziroma so predmet razpisov, bodo smiselno upoštevane pri izvajanju javnih razpisov in pozivov.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

mag. Julijana Bizjak Mlakar, ministrica

Biserka Močnik, generalna direktorica Direktorata za ustvarjalnost

Jana Mlakar, v. d. generalne direktorice Direktorata za kulturno dediščino

Klemen Kraigher Mišič, v.d. direktorja Direktorata za medije

Matej Srdinšek Firm, vodja Službe za pravne in kadrovske zadeve

Irena Ložič, vodja Službe za investicije in ravnanje s stvarnim premoženjem

dr. Simona Bergoč, vodja Službe za slovenski jezik

Metka Šošterič, vodja Sektorja za statusne zadeve

Silvester Gaberšček, vodja Sektorja za nepremično kulturno dediščino

Irena Ostrouška, sekretarka

Branko Jezovšek, višji svetovalec

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

Ta zakon določa nekatere nujne programe na področju kulture, ki jih bo financirala in sofinancirala Republika Slovenija, obseg in vire sredstev za njihovo izvedbo ter način njihovega zagotavljanja.

2. člen

(1) Programi iz 1. člena tega zakona so:

1. sanacija najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine,
2. ureditev osnovnih prostorskih pogojev za javne zavode s področja kulture,
3. podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah,
4. ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene, baletne in plesne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin,
5. gradnja infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju,
6. ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ter opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti.

(2) Vsebina posameznih programov iz prejšnjega odstavka je določena v prilogah od I do VI, ki so sestavni del tega zakona.

3. člen

(1) Republika Slovenija bo za uresničitev programov iz 2. člena tega zakona v državnem proračunu v obdobju od leta 2017 do leta 2023 zagotovila dodatna sredstva v skupni višini 184.872.304 evrov, v skladu z javnofinančnimi zmožnostmi.

(2) Sredstva iz prejšnjega odstavka se oblikujejo v proračunu na posebni postavki ministrstva, pristojnega za kulturo.

(3) Za namen izvajanja tega zakona se lahko v proračunu oblikuje namenska postavka za sredstva iz donacij.

4. člen

(1) Projekti v okviru programov iz 2. člena tega zakona se financirajo do višine zneskov oziroma največjih deležev končne vrednosti prijavljenega projekta, določenih v prilogah od I do VI.

(2) Projekti se lahko v delu, ki niso pokriti iz sredstev tega zakona, sofinancirajo tudi iz evropskih in drugih javnih sredstev države oziroma lokalnih skupnosti.

5. člen

(1) Sredstva po tem zakonu se fizičnim in pravnim osebam, katerih ustanoviteljica ni Republika Slovenija, dodelijo po postopku javnega razpisa ali javnega poziva, določenem v zakonu, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi, v okviru proračunskih zmožnosti.

(2) Obnova kulturnih spomenikov v lasti države, investicije v javno kulturno infrastrukturo v lasti države, projekti organov v sestavi ministrstva, pristojnega za kulturo, in pravnih oseb na področju kulture, katerih ustanoviteljica je država, se financirajo neposredno na podlagi letnega finančnega načrta, ki ga sprejme minister ali ministrica, pristojna za kulturo (v nadaljnjem besedilu: minister).

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se sredstva iz tretje točke prvega odstavka 2. člena dodelijo na podlagi neposrednega poziva v skladu z zakonom, ki ureja knjižničarstvo, ter zakonom, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi, tistim splošnim knjižnicam, ki so javni zavodi in so navedene v prilogi 1 Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12), oziroma njihovim pravnim naslednicam.

6. člen

(1) Pogodbo o sofinanciranju projektov pravnih in fizičnih oseb sklene minister, pristojen za kulturo. Pri sklepanju pogodbe se upoštevajo predpisi, ki urejajo uresničevanje javnega interesa v kulturi in varstvo kulturne dediščine.

(3) V primeru odtujitve predmeta sofinanciranja ali spremembe namembnosti javne kulturne infrastrukture se vložek države v realni vrednosti vrne v državni proračun na posebno postavko, kar se posebej uredi s pogodbo o sofinanciranju. V pogodbi iz prejšnjega odstavka se določi rok, do katerega velja dolžnost vračanja javnih sredstev.

7. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.:

Ljubljana, dne

EVA 2015-3340-0004

Priloga I: Sanacija najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine

1. Sanacija najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine v lasti države

OBCINA	EŠD	Enota kulturne dediščine	Delež države v EUR
		<i>I. GRADOVI, DVORCI IN PROFANE PALAČE</i>	
BREŽICE	18	Bizeljska vas – Grad Bizeljsko	2.900.000
DORNAVA	7876	Dornava – Dvorec Dornava	1.950.000
KRŠKO	8772	Leskovec pri Krškem – Območje gradu Šrajbarski Turn	4.930.000
METLIKA	10833	Gradac – Grad	1.320.000
NOVO MESTO	175	Hmeljnik – Grad	420.000
SELNICA OB DRAVI	811	Spodnji Slemen – Grad Viltuš	3.900.000
VELIKE LAŠČE	8774	Turjak – Območje gradu Turjak	3.000.000
CIRKULANE	35	Dolane – Grad Borl	4.000.000
GORNJA RADGONA	484	Negova – Grad	3.400.000
KOPER	671	Socerb – Grad	450.000
PIRAN	920	Piran – Palača Ulica svobode 24 (Palača Apollonio)*	2.500.000
BREŽICE	524	Pišece – Grad (dokončanje obnove)	210.000
LOŠKA DOLINA	8765	Snežnik – Območje gradu Snežnik (dokončanje obnove)	750.000
PTUJ	583	Ptuj – Grad	904.664
		<i>II. SAMOSTANI</i>	
KOSTANJEVICA NA KRKI	265	Kostanjevica na Krki – Samostan	501.772
		<i>III. TEHNIŠKI SPOMENIKI</i>	
IDRIJA		Idrija – Tehniška dediščina*	3.680.000
ŽUŽEMBERK	8120	Dvor pri Žužemberku – območje Auerspergove železarne	904.664
		<i>IV. ZGODOVINSKI SPOMENIKI</i>	
NOVO MESTO	271	Kočevski rog – Baza 20	273.000

ČRNOMELJ	89	Črnomelj – Kulturni dom	302.184
		V. MUZEJI NA PROSTEM	
ROGATEC	626	Rogatec – Muzej na prostem Rogatec	106.700
		SKUPAJ	36.402.984

* Solastništvo (objekt je v solasti države in lokalne skupnosti).

2. Sanacija najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine v lasti občin ter drugih pravnih in fizičnih oseb

Sanacija enot kulturne dediščine v lasti občin ter drugih pravnih in fizičnih oseb se na podlagi javnih razpisov sofinancira iz proračunskih sredstev Republike Slovenije do 50 odstotkov končne vrednosti prijavljene investicije, vendar končni znesek ne sme presežati določenega največjega zneska.

		<i>Enota kulturne dediščine</i>	Lastništvo	Največji delež države v eurih do
OBČINA	EŠD	I. ARHEOLOGIJA		
ŽALEC	1053	Šempeter v Savinjski dolini – Antična nekropola	občina	450.000
CELJE	29713	Celje – Keltsko-rimski tempelj	občina	125.000
		DRUGI OGROŽENI ARHEOLOŠKI SPOMENIKI	občine in drugi lastniki	2.000.000
		II. STARA MESTNA JEDRA, TRŠKA IN VAŠKA NASELJA		
VEČ OBČIN		stara mestna jedra, trška in vaška naselja	občine in drugi lastniki	7.000.000
		III. GRADOVI, DVORCI IN PROFANE PALAČE		
CELJE	62	Celje – Stara grofija (Celjski strop)	občina	90.000
MARIBOR	431	Maribor – Grad	občina	2.050.000
GORENJA VAS - POLJANE	824	Visoko pri Poljanah – Dvorec Visoko	občina	104.000
CELJE	60	Celje – Knežji dvorec	občina	307.313
KOSTEL	910	Kostel – Grad Kostel	občina	487.372
METLIKA	7481	Metlika – Grad	občina	166.917
ORMOŽ	6288	Ormož – Grad in pristave	občina	277.318
ŽUŽEMBERK	903	Žužemberk – Grad	občina	229.257
KOZJE	594	Podsreda – Grad	občina	<u>142.922</u>
		IV. SAKRALNA DEDIŠČINA		
		štafelajno slikarstvo – restavriranje najbolj ogroženih slik na platnu	več lastnikov	600.000
		ogrožena lesena polihromirana plastika	več lastnikov	600.000
		ogrožene stenske poslikave	več lastnikov	600.000
ŽALEC	510	Petrovče – Cerkev Marijinega obiskanja	cerkev	45.000
BRDA	3607	Dolnje Cerovo – Cerkev sv. Lenarta	cerkev	90.000

KOPER	239	Koper – Cerkev Marijinega vnebovzetja slike Carpaccia in Pietra Liberija	cerkev	420.000
LJUBLJANA	1978	Ljubljana – Cerkev Marijinega oznanjenja	cerkev	150.000
LJUBLJANA	332	Ljubljana – Cerkev sv. Jakoba	cerkev	75.000
KAMNIK	78	Črna pri Kamniku – Cerkev sv. Primoža in Felicijana	cerkev	313.000
SEVNICA	13753	Sevnica – Lutrovska klet	občina	52.840
MAJŠPERK	591	Ptujska Gora – Cerkev Marije zaščitnice	cerkev	50.464
		V. TEHNIŠKI SPOMENIKI		
LJUBLJANA	5930	Ljubljana – Cukrarna	občina	2.300.000
JESENICE	EŠD 5301	Ruard-Buccellinijeva graščina na Savi na Jesnicah	občina	1.350.000
		INDUSTRIJSKI IN TEHNIŠKI SPOMENIKI	občine	2.500.000
		VI. ZGODOVINSKI SPOMENIKI		
CERKNO	109	Dolenji Novaki – Partizanska bolnišnica Franja	občina	150.000
TRŽIČ	327	Podljubelj – Taborišče Ljubelj	občina	96.917
		VII. STAVBNA DEDIŠČINA NA PODEŽELJU		
		stavbna dediščina na podeželju	več lastnikov	7.000.000
		SKUPAJ		29.823.320

Dinamika proračunskih sredstev sredstva za sanacijo najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine

Leto	Proračunska sredstva za sanacijo najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine
2017	3.175.000
2018	3.832.500
2019	11.592.884
2020	8.250.000
2021	18.000.268
2022	11.625.384
2023	9.750.268
Skupaj	66.226.304

Priloga II: Ureditev osnovnih prostorskih pogojev za javne zavode s področja kulture

1. Ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje državne javne zavode s področja kulture

Občina, v kateri je sedež zavoda	Ime objekta	Vrednost investicije v EUR
Ljubljana	SNG Drama Ljubljana – celovita obnova	20.000.000
Ljubljana	Metelkova 6 – celovita obnova	2.500.000
Ljubljana	Prirodoslovni muzej Slovenije – novogradnja	7.000.000
Novo mesto	Grad Grm: Zavod za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Novo mesto – obnova Gradu	2.100.000
	Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Novo mesto – novogradnja	2.600.000
Maribor	Pokrajinski arhiv Maribor	8.000.000
Ljubljana	Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Ljubljana	7.400.000
Ljubljana	Kompleks Roška, Arhiv Republike Slovenije	4.800.000
Kranj	Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota Kranj	1.500.000
Koper	Pokrajinski arhiv Koper	400.000
Vrhnika	Grad Bistra – Tehniški muzej Slovenije	7.000.000
Maribor	SNG Maribor – obnova odrske tehnike in prostorov	4.034.000
Piran	Filmski studio Viba film – Fornače	2.100.000
Radomlje	Arboretum Volčji Potok – nadomestna gradnja	512.000
Skupaj		69.946.000

2. Ureditev osnovnih prostorskih pogojev za občinske javne zavode s področja kulture

Investicije v javno kulturno infrastrukturo občin, namenjene javnim zavodom s področja kulture, se iz proračunskih sredstev Republike Slovenije sofinancirajo na podlagi javnih razpisov do 50 odstotkov končne vrednosti prijavljenega projekta, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneska iz te priloge.

		Največji delež države	Največji delež države v EUR
Občinska javna kulturna infrastruktura	Sofinanciranje na podlagi javnega razpisa	do 50 %	do 32.000.000

Dinamika proračunskih sredstev za ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture

Leto	Ureditev osnovnih prostorskih razmer za javne zavode s področja kulture
2017	3.175.000
2018	3.382.500
2019	6.717.116
2020	8.250.000
2021	24.949.616
2022	38.747.152
2023	16.724.616
Skupaj	101.946.000

Priloga III: Podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah
Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za nakup ali obnovo bibliobusov

Nakup ali obnova bibliobusov se iz proračunskih sredstev države financira do 100 odstotkov končne vrednosti, vendar ne več kot 200.000 EUR, v naslednji predvideni dinamiki:

Leto	Proračunska sredstva za nakup bibliobusov
2017	200.000
2018	200.000
2019	0
2020	200.000
2021	200.000
2022	200.000
Skupaj	1.000.000

Priloga IV: Ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene, baletne in plesne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin

1. Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti ter spodbujanje novih možnosti za razširjanje kakovostnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov

Programi za zagotavljanje sredstev za ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100 odstotkov končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneskov iz te priloge. Projekti za spodbujanje novih možnosti za razširjanje kakovostnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov se lahko financirajo do 50 odstotkov končne vrednosti prijavljenega projekta, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneskov iz te priloge.

Leto	Zagotavljanje sredstev za ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti	Spodbujanje novih možnosti za razširjanje kakovostnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov	Skupaj
2017	100.000	100.000	200.000
2018	100.000	100.000	200.000
2019	100.000	100.000	200.000
2020	300.000	200.000	500.000
2021	300.000	200.000	500.000
2022	300.000	300.000	600.000
Skupaj	1.200.000	1.000.000	2.200.000

2. Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za enotno informacijsko okno za dostopnost do različnih virov slovenske glasbene dediščine ter zagotavljanje arhiviranja novih kakovostnih del glasbenih in baletnih in plesnih ustvarjalcev

Programi se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100 odstotkov končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneskov iz te priloge.

Leto	Enotno informacijsko okno za dostopnost do različnih virov slovenske glasbene dediščine	Preučitev možnosti in vzpostavitev osrednje nacionalne zbirke za področje glasbene umetnosti	Zaščita slovenske koreografske dediščine ter ureditev arhiva in vzpostavitev osrednje nacionalne zbirke na področju baletne in plesne umetnosti	Skupaj
2017	50.000	100.000	100.000	250.000
2018	35.000	50.000	50.000	135.000
2019	40.000	50.000	50.000	140.000
2020	50.000	150.000	100.000	300.000
2021	75.000	100.000	150.000	325.000
2022	50.000	150.000	150.000	350.000
Skupaj	300.000	600.000	600.000	1.500.000

3. Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za digitalizacijo kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva

Programi se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100 odstotkov končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneskov iz te priloge.

Leto	Digitalizacija kulturne dediščine	Digitalizacija filmskega arhivskega gradiva (SFA)	Digitalizacija arhivskega gradiva (brez SFA)	Digitalizacija knjižničnega gradiva	Trajna hramba digitalnih vsebin	Skupaj
2017	200.000	170.000	250.000	180.000	200.000	1.000.000
2018	150.000	100.000	150.000	100.000	200.000	700.000
2019	200.000	120.000	160.000	120.000	200.000	800.000
2020	300.000	220.000	280.000	200.000	500.000	1.500.000
2021	300.000	220.000	280.000	200.000	500.000	1.500.000
2022	400.000	250.000	400.000	250.000	200.000	1.500.000
Skupaj	1.550.000	1.080.000	1.520.000	1.050.000	1.800.000	7.000.000

Priloga V: Gradnja infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju

Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za gradnjo infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju

Programi se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100 odstotkov končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presežati zneskov iz te priloge.

Leto	Digitalizacija kulturne dediščine, znanstvenih besedil, jezikovnih priročnikov za slovenski jezik	Nadgradnja in razvoj slovenske Wikimedije	Pospešen razvoj tehnologij računalniškega procesiranja in interpretacije besedil	Razvoj orodja za govorno komunikacijo z računalniki	Razvoj korpusov za slovenski jezik	Izdelava novega splošnega slovarskega in slovnicega opisa in kodifikacije za slovenščino	Skupaj
2017	25.000	9.800	60.000	100.000	60.000	245.200	500.000
2018	12.500	4.900	30.000	50.000	30.000	122.600	250.000
2019	12.500	4.900	30.000	50.000	30.000	122.600	250.000
2020	25.000	9.800	60.000	100.000	60.000	245.200	500.000
2021	25.000	9.800	60.000	100.000	60.000	245.200	500.000
2022	25.000	9.800	60.000	100.000	60.000	245.200	500.000
Skupaj	125.000	49.000	300.000	500.000	300.000	1.226.000	2.500.000

Priloga VI: Ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev in opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti

Dinamika in način zagotavljanja proračunskih sredstev za ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti

Programi se lahko iz proračunskih sredstev države financirajo do 100 odstotkov končne vrednosti, vendar skupni znesek vseh sofinanciranih projektov ne sme presegati zneskov iz te priloge.

Leto	Multimedijski in regionalni kulturni centri	Oprema in prostori	Skupaj
2017	100.000	400.000	500.000
2018	100.000	200.000	300.000
2019	100.000	200.000	300.000
2020	100.000	400.000	500.000
2021	100.000	400.000	500.000
2022	0	400.000	400.000
Skupaj	500.000	2.000.000	2.500.000

Povzetek prilog: Skupna predvidena sredstva države za izvajanje Zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi po letih in namenu

Leto	Kulturni spomeniki	Javna kulturna infrastruktura	Bibliobusi	Trajna hramba in digitalizacija	Slovenski jezik v digitalnem okolju	Ljubiteljska kultura in mladinska kulturna dejavnost	Skupaj
2017	3.175.000	3.175.000	200.000	1.450.000	500.000	500.000	9.0
2018	3.832.500	3.382.500	200.000	1.035.000	250.000	300.000	9.0
2019	11.592.884	6.717.116	0	1.140.000	250.000	300.000	20.0
2020	8.250.000	8.250.000	200.000	2.300.000	500.000	500.000	20.0
2021	18.000.268	24.949.616	200.000	2.325.000	500.000	500.000	46.4
2022	11.625.384	38.747.152	200.000	2.450.000	500.000	400.000	53.9
2023	9.750.268	16.724.616	0	0	0	0	26.4
Skupaj	66.226.304	101.946.000	1.000.000	10.700.000	2.500.000	2.500.000	184.8

III. OBRAZLOŽITEV

1. člen

Na podlagi predlaganega zakona se bodo zagotavljala dodatna namenska sredstva Republike Slovenije za nekatere nujne programe v kulturi, določita se vir sredstev za njihovo izvedbo in način njihovega zagotavljanja.

2. člen

Člen določa naslednje programe v kulturi, za katere se bodo zagotavljala namenska sredstva državnega proračuna:

1. sanacija najbolj ogroženih in najkakovostnejših enot kulturne dediščine;
2. ureditev osnovnih prostorskih pogojev za nekatere osrednje javne zavode s področja kulture;
3. podpora razvoju sodobnih knjižničnih storitev v potujočih knjižnicah;
4. ohranjanje in obnova slovenske filmske, glasbene, baletne in plesne dediščine ter trajna hramba digitalnih kulturnih vsebin po naslednjih podpodročjih:

4.1 ohranjanje in obnova slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti ter spodbujanje novih možnosti za razširjanje kakovostnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov:

- zagotavljanje sredstev za ohranjanje in obnovo slovenske filmske dediščine v javnem interesu za namen promocije in dostopnosti,
- spodbujanje novih možnosti razširjanje kakovostnih avdiovizualnih in kinematografskih projektov;

4.2 enotno informacijsko okno za dostopnost do različnih virov slovenske glasbene dediščine ter zagotavljanje arhiviranja novih kakovostnih del glasbenih, baletnih in plesnih ustvarjalcev:

- enotno informacijsko okno za dostopnost do različnih virov slovenske glasbene dediščine,
- preučitev možnosti in vzpostavitev osrednje nacionalne zbirke za področje glasbene umetnosti,
- zaščita slovenske koreografske dediščine ter ureditev arhiva in vzpostavitev osrednje nacionalne zbirke na področju baletne in plesne umetnosti;

4.3 digitalizacija kulturne dediščine, arhivskega in knjižničnega gradiva:

- digitalizacija kulturne dediščine,
- digitalizacija filmskega arhivskega gradiva (SFA),
- digitalizacija arhivskega gradiva (brez SFA),
- digitalizacija knjižničnega gradiva,
- trajna hramba digitalnih vsebin;

5. gradnja infrastrukture za slovenski jezik v digitalnem okolju, ki vključuje:

- digitalizacijo kulturne dediščine, znanstvenih besedil, jezikovnih priročnikov za slovenski jezik,
- nadgradnjo in razvoj slovenske Wikimedije,
- pospešen razvoj tehnologij računalniškega procesiranja in interpretacije besedil,
- razvoj orodja za govorno komunikacijo z računalniki,
- razvoj korpusov za slovenski jezik in
- izdelavo novega splošnega slovarskega in slovničnega opisa ter kodifikacije za slovenščino, ki so prilagojeni uporabi v spletnem in drugih digitalnih okoljih;

6. ohranjanje dosežene in izenačevanje stopnje razvojnih standardov prostorskih pogojev ter opreme ljubiteljske kulture po lokalnih skupnostih in mladinske kulturne dejavnosti, ki vključuje:
- manjše nujne naložbe v prostore in opremo kulturnih društev ali dvoran ter
 - ohranjanje multimedijskih in regionalnih kulturnih centrov v vseh statističnih regijah RS.

Priloge od I do VI, ki so sestavni del zakona, določajo po posameznih programih največjo višino in delež zagotavljanja sredstev Republike Slovenije ter dinamiko sredstev po letih v obdobju od 2017 do 2023.

3. člen

Republika Slovenija bo za financiranje programov iz 2. člena tega zakona na posebni postavki ministrstva, pristojnega za kulturo, v obdobju od leta 2017 do leta 2023 zagotovila dodatna sredstva v skupni višini 184.872.304 EUR v skladu z javnofinančnimi zmožnostmi.

Člen določa možnost oblikovanja namenske postavke za sredstva iz donacij.

4. člen

Člen določa najvišji delež oziroma končno vrednost sofinanciranja po tem zakonu. Projekti se lahko v delu, ki niso pokriti iz sredstev tega zakona, sofinancirajo tudi iz evropskih in drugih javnih sredstev države oziroma lokalnih skupnosti.

5. člen

Z zakonom se določi način porabe sredstev. Če so prejemniki sredstev občine, fizične oziroma pravne osebe, katerih ustanoviteljica ni Republika Slovenija, se sredstva razdelijo na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva. Za postopke javnega razpisa ali javnega poziva se uporabljajo postopki, ki jih ureja Zakon o uresničevanje javnega interesa v kulturi.

Izjema od javnih razpisov ali javnih pozivov velja za dodeljevanje javnih sredstev splošnim knjižnicam za namene bibliobusov. Do sredstev so upravičene splošne knjižnice, ki so javni zavodi, navedene v prilogi 1 k Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03, 70/08 in 80/12), oziroma njihovim pravnim naslednicam. Sredstva se dodelijo na podlagi neposrednega poziva, kot ga urejata zakon, ki ureja knjižničarstvo, ter zakon, ki ureja uresničevanje javnega interesa v kulturi.

Sredstva pravnim osebam s področja kulture, katerih ustanoviteljica je država, ter za vlaganja in obnovo v javno kulturno infrastrukturo in kulturne spomenike v lasti države se dodelijo na podlagi finančnega načrta, ki ga sprejme minister oziroma ministrica, pristojna za kulturo. Le-to se določi na podlagi razreza sredstev v skladu s prilogami, ki določajo dinamiko porabe proračunskih sredstev.

6. člen

O sofinanciranju se sklene pogodba med prejemnikom sredstev in ministrstvom, pristojnim za kulturo. Za pogodbo o sofinanciranju se uporabljajo določbe Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Zakona o varstvu kulturne dediščine. Prejemnik sredstev mora v primeru odtujitve predmeta sofinanciranja ali spremembe namembnosti javne kulturne infrastrukture vrniti realni vložek države. Sredstva se vrnejo v proračun za izvajanje tega zakona.

7. člen

Člen določa začetek veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

**V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA
SKRAJŠANEM POSTOPKU**

/